

Indholdsfortegnelse

Enhedslistens historie	3
Beretning	6
Politisk grundlag	10
Udtalelser og resolutioner	43
Forretningsorden	63
Vedtægter	64
Bestyrelse og spidskandidater	67
Kontaktpersoner	69
Nyttige adresser	bagsiden

Et rødt-grønt alternativ

*Politisk grundlag for Enhedslisten - de rød-grønne Sidst
ændret på Liste Ø's årsmøde nov. 1994*

1.0 En ny socialisme

2.0 Behovsstyret produktion

2.1 Udvikling af den offentlige produktion

2.2 Fonde

2.3 Krav til den private sektor

3.0 Grønt Danmark år 2000

3.1 Rød-grøn energipolitik

3.2 Rød-grøn trafikpolitik

3.3 Reri produktion

3.4 Ny vandmiljøplan

3.5 Omstilling til økologisk landbrug

3.6 Ny lov om affaldsplanlægning

3.7 Lokalmiljø

3.8 For himlens skyld

3.9 Ikke bare i Danmark

4.0 Rødt Danmark år 2000

4.1 Rød-grøn skattereform

4.2 Social- og sundhedspolitik

4.3 Arbejdsfordeling, nye jobs og nye rettigheder

4.4 Boligpolitik

4.5 Flygtninge- og indvandrerpolicy

4.6 Uddannelse til alle

4.7 Kultur

4.8 Kvinde- og køns politik

5.0 Styrk den internationale solidaritet

5.1 GATT

5.2 IMF og Verdensbanken

5.3 Udviklingsbistand

6.0 Sikkerhedspolitik og "ny verdensorden"

6.1 NATO og WEU

6.2 Rusland, Østeuropa og NATO

6.3 Ny dansk sikkerhedspolitik

7.0 Nej til europæisk union - ja til samarbejde

8.0 Rødt og grønt demokrati

8.1 Demokrati og sikkerhed på arbejdspladserne

9.0 Den rød-grønne Enhedsliste i folketinget

1.0 EN NY SOCIALISME

Borgerlige medier og politikere verden over jubler. De påstår, at socialismen har spillet fallit, og at kapitalismen har bevist sin overlegenhed som samfundssystem. Det er ikke sandt.

For det første fordi kapitalismen og de frie markeds kræfter ikke er i stand til at løse eet eneste af de grundlæggende problemer i verden i dag.

Kapitalismen vil betyde fortsat udplyndring af den 3. verden, og forværre de stadige sult og sygdoms-katastrofer i den fattige del af verden.

Det kapitalistiske system, der styres af kortsigtede profitinteresser, vil kun eskalere miljødelæggelserne og bringe et totalt økologisk sammenbrud nærmere.

Markedsøkonomiens „sejr“ vil medføre skærpet kamp om markeder og magt mellem de store kapitalistiske centre. Vældige ressourcer vil fortsat blive bundet af oprustning.

Kapitalismen, hvis livsgrundlag er den sociale ulighed mellem mennesker, vil forøge forskellene mellem rig og fattig, også i vores del af verden. Markedsøkonomi kan og vil ikke løse arbejdsløshedsproblemet. Vestlig kapital har allerede efter-

ladt dybe spor af voksende ulighed og fattigdom i øst.

For det andet fordi man ikke kan sætte lighedstegn mellem socialismen og de sammenbrudte bureaukratiske og anti-demokratiske samfund i øst.

Socialismen forudsætter tværtimod en reel udvidelse af alle menneskers mulighed for at deltage i samfundets ledelse, for di markeds kræfternes frie spil skal afløses af bevidst prioritering. Socialismen kræver således, at de tilkæmpede frihedsrettigheder bevares og udvides.

Socialisme kræver solidaritet og en stadig kamp mod sociale uligheder, fordi uligheder afleder privilegier, pampervælde og

undertrykkelse, og fordi den socialistiske ide udspringer af en socialistisk kamp for et bedre samfund.

En socialistisk udvikling må bygge på hensynet til naturgrundlaget og fremtidige generationers livsvilkår, fordi socialismen er menneskers svar på en blind, kortsigtet og selvmoederisk rovdrift på vores fælles jord.

Sammenbruddet for de samfund, der kun var karikaturer på socialismen betyder ikke, som jubelmagerne påstår det, at socialismen er død. De glemmer, at socialistiske bevægelser altid opstår i kølvandet på kapitalismens uhyrligheder.

Udviklingen i øst kræver, at alle socialister gennemtænker socialismens idégrundlag på ny. Men kapitalismens og markedsøkonomiens sejrsgang gør det samtidig bydende nødvendigt, at forstærke indsatsen for en politisk nytænkning, der sætter miljø, solidaritet og demokrati i centrum.

Ikke blot globalt, men også herhjemme er der behov for et sådant politisk nybrud, der kun kan virkeliggøres gennem folkets eget engagement og aktivitet. Politiske forandringer skabes ved at folk tager sagen i egen hånd.

Enhedslisten vil blå. gøre op med vante forestillinger om politisk/parlamentarisk arbejde, hvor beslutningsprocessen er overladt til de få, medens det store flertal er overladt til skuerens rolle. Enhedslisten vil i sit arbejde hele tiden søge at forbinde sig med lokale, folkelige aktiviteter.

Vi ønsker et nyt samfund!

Et grønt samfund, der sætter miljøet og ikke profitten i højsædet

Et rødt samfund, der bygger på solidaritet og venskab mellem mennesker.

Et demokratisk samfund, der sætter demokrati og selvforvaltning i centrum både i arbejdsliv og samfundsliv.

En ny udvikling, der er et fuldstændigt politisk og ideologisk opgør med den borgerlige appel til egoisme og individualisme.

Heri ligger Enhedslistens opgave. Vi er det realistiske samlingssted for de mennesker, som nægter at kaste håndklædet i ringen i kampen for et andet samfund. Vi har det tilfælles, at vi ønsker noget helt andet end kapitalisme, nemlig et socialistisk Danmark. Og vi har det tilfælles, at vi afviser enhver form for bureaukrati og formynderi. For os betyder socialisme bl.a. en voldsom udvidelse af demokratiet og de demokratiske rettigheder.

2.0 BEHOVSTYRET PRODUKTION

Vi har massearbejdsløshed og folk går i hundene. Vi har stribevis af mere eller mindre basale behov, der ikke bliver dækket. Samfundet skal omstruktureres, så der er en personligt meningsfuld beskæftigelse til alle, og så flere behov bliver dækket. Men det betyder ikke nødvendigvis vækst i traditionel forstand.

Vi ønsker tværtimod at bryde med den kapitalistiske forestilling om, at menneskelige behov bedst tilfredsstilles ved vareforbrug. Vi ønsker en forandring af samfundet, der kan forbedre de mellem menneskelige relationer og dermed reducere behovet for kompensationsforbrug. Den materielle produktion, der selvføl-

gelig stadig skal være, skal udvikles og omlægges, så den bliver økologisk forsvarlig, så produktionen af affald bliver meget kraftigt reduceret og så arbejderne ikke bliver nedslidte. I den udstrækning det er foreneligt med vækst i produktionsresultatet er det selvfølgelig helt fint, men en sådan vækst skal først og fremmest bruges til at udfylde den afgrundsdybe forskel mellem levevilkårene her og i den 3. verden.

Der må sættes på igangsættelse af offentlig, behovsstyret produktion indenfor genbrug, vedvarende energi, renere teknologi, økologisk landbrug, ressourcerebesparende transportmidler, miljø- og energivenlige byggematerialer. Det er også oplagt at satse på offentlig produktion til den offentlige sektors egne behov, hvor man i forvejen har den fornødne ekspertise - f.eks. af hospitalsudstyr, legeredskaber og handicaphjælpemidler. Den offentlige sektors erfaringer må også udnyttes i en målrettet eksportindsats.

Demokratisk styrede offentlig, kollektiv og kooperativ produktion kan komme til at udgøre en sektor i økonomien, der sætter hensynet til beskæftigelsen, miljø og livskvalitet over hensynet til at finde de sikrest mulige investeringsobjekter med det højest mulige afkast. Forbrugeroplysning og -uddannelse samt støtte til miljø- og forbrugerorganisationer medvirker til at fremme efterspørgslen efter varer og tjenesteydelser fra sådanne, nye produktioner.

Forudsætningerne for at skabe en sådan sektor i økonomien er: At der sker en videreudvikling af den offentlige produktion, at alle muligheder i de nuvæ-

rende fonde, pensionskasser m.v. udnyttes og at vi begynder at stille krav til den private sektor.

2.1 UDVIKLING AF OFFENTLIG PRODUKTION

Offentlig produktion kan etableres i statsligt, amtsligt eller kommunalt regi. Den må iværksættes ud fra langsigtede målsætninger, vedtaget af folkettinget, indenfor forskellige sektorer som energi, trafik, landbrug og på basis af målrettede, statslige forsknings- og udviklingsprogrammer.

Den offentlige produktion skal give arbejdsmuligheder til de arbejdsløse, den skal være miljørigtig, og den skal i vidt omfang være importsubstituerende. På alle offentlige arbejdspladser - også de nuværende - indføres arbejdspladسدemokrati, ligesom befolkningen i lokalområderne skal have direkte indflydelse på investeringspolitik og daglig ledelse - indenfor nogle rammer af de helt overordnede, samfundsmæssige målsætninger.

Nogle første skridt kan være: At kommunalfuldmagtens begrænsninger ophæves og kommunerne stilles kapital til rådighed til nye produktioner ved at staten i 5 år indbetaler de dagpenge, den sparer i kraft af de nye arbejdspladser der skabes. Boligforeninger skal have en tilsvarende støtte til boligbyggeri. At de statslige erhvervsstøtte midler omlægges fra generelle til selektive støtteordninger med det formål at støtte de nye produktioner. At lovgivningen afvikler miljøskadelige produktioner og produktionsprocesser og dermed sikrer et marked for de nye produktioner.

Mere vidtgående, offentlige

produktionsinitiativer kan finansieres ved:

En særskat på fondsbeholdninger i penge- og kreditinstitutioner og forsikringsselskaber.

En særskat på investeringer i udlandet.

En fond, der opbygges af skatteværdien af alle skattemæssige afskrivninger, hvor skattebesparelsen først frigives, når virksomheden kan dokumentere, at der er investeret i nyt produktionsudstyr.

En videreudvikling kan ske ved at banker og forsikringsselskaber bringes under demokratisk kontrol med folkevalgte bestyrelser. Det kræver formentlig en nationalisering.

2.2 FONDE

Skattebegunstigelse af de nuværende pensionsfonde må ophæves. Den er en urimelig begunstiggelse af de relativt velstillede på de svages bekostning.

Til gengæld skal den fremtidige pensionsopsparing naturligvis ikke beskattes, når den bringes til udbetaling. For de nuværende pensionskassemidler gælder fortsat reglerne om realrenteafgift og beskatning ved udbetaling.

De nuværende fonde - LD, ATP og pensionsfondene - investerer i dag efter profitøkonomiske kriterier, selv om der er en positiv tendens i flere pensionskasser.

Skal denne kapitaldannelse kunne anvendes til fremme af nye holdbare arbejdspladser og et renere miljø forudsætter det, at fondenes ledelser tvinges til at investere efter nye sociale og økologiske kriterier.

De rød-grønne anser det for vigtigt, at lønarbejderne stiller krav om en ændring af fondenes investeringsstrategi. Blandt an-

det derfor må begrænsningerne på lønmodtagerfondenes investeringsmuligheder fjernes.

Fondene tilskyndes til miljørigtige investeringer og indførelse af arbejdspladسدemokrati gennem variabel beskatning med den nuværende realrenteafgift som laveste sats.

2.3 KRAV TIL DEN PRIVATE SEKTOR

Samfundet skal sikre, at den private kapital i højere grad tvinges til at investere i danske arbejdspladser. F.eks. peger forslaget om, at skatteværdien af afskrivninger først frigøres ved nyinvesteringer i den retning.

Ved forsøg på salg af danske virksomheder til udlandet skal medarbejderne og andre med direkte interesse sikres mulighed for kollektivt at overtage ejendomsretten til virksomheden.

Der oprettes et statsligt udviklingsselskab, der kan hjælpe iværksættere med både ekspertise og kapital samt et rekonstruktionsselskab, der kan hjælpe virksomheder ud af krisen.

Det offentlige tager initiativ til netværk, der giver små og mindre virksomheder muligheder for at samarbejde med hinanden og med det offentlige om produktionsudvikling og markedsføring.

Der ydes støtte til virksomheder, der udvikler produktion, baseret på Brund-landrapportens principper om bæredygtig udvikling.

Der indføres afgift på forurende virksomheder til oprettelse af en fond, der støtter udvikling af miljøvenlig økologisk rigtig produktion og produktionsforhold. Fonden kan endvidere modtage bidrag via en særlig forureningskat som især pålægges de særligt forurenende brancher. Den-

ive forureningsskat skal bidrage til betalingen af en forceret oprydning af giftgrunde og andre miljøproblemer, hvor der ikke umiddelbart kan findes en ansvarlig for forureningen.

Virksomheder, der forurener, skal kunne stoppes indtil forureningskilden er fjernet. I tilfælde, hvor virksomhedsejeren ikke efterkommer dette, skal virksomhedsejeren fradømmes retten til at drive virksomhed.

Arbejdsgivere, der groft tilsidesætter arbejdsmiljøloven, kan fradømmes retten til at drive virksomhed med beskæftigede.

Udgifterne i sundhedssektoren og socialektoren, der er forårsaget af det dårlige arbejdsmiljø på arbejdspladserne skal betales af virksomhederne efter princippet „forurenerne betaler“.

Der gøres en særlig indsats for at fremme kooperativer.

3.0 GRØNT DANMARK ÅR 2000

Fra 1990 til 2030 skal der ske en halvering af energiforbruget, samtidig med at forbruget af kul, olie, gas og benzin reduceres så meget inden 2020, at belastningen med svovldioxid, kvælstofilter og kultveilte kommer under naturens „smertegrænse“. Det er f.eks. nødvendigt at nedskære kultveilteudslippet med næsten 80%.

Målet er, at vi inden år 2000 vender den globale udvikling og bringer mennesket på vej mod balance med naturen. Danmark skal gå foran. Hensynet til miljøet til miljøet skal have højeste prioritet i investerings-, trafik- og takstpolitikken. Danmark må etablere og fastholde miljøstandarder, der er bedre end EUs.

Generelt set støtter vi, at forureningskilder standses og rovdrift på naturressourcerne ophører. Ved en allerede eksisterende forurening skal forurenerne fjerne forureningen og der skal iværksættes initiativer, så fremtidig ødelæggelse af naturgrundlag, naturressourcer og de menneskelige ressourcer undgås. Vi foreslår:

3.1 RØD-GRØN ENERGIPOLITIK

Forbruget af el skal nedsættes hurtigt. Her vil en omlægning af elafgiften spille en vigtig rolle. For at give husstandene mulighed for at leve op til målsætningen, skal der indføres bindende standarder for el-forbrug i husholdningsmaskiner, belysnin-

Forureningskilderne skal standses og rovdriften på naturressourcerne må høre op. Fremtidige investeringer i ny produktion skal være bæredygtige og eksisterende produktioner skal lagges om.

ger, fryserer, køleskabe, komfurer og ovne, TV-apparater, vaske-maskiner, vandsenge m.v. Kun de maskiner som idag er mindst energiforbrugende skal kunne godkendes til salg i Danmark og kravene skal løbende skærpes.

Forsyningen af apparater, der lever op til denne standard kan sikres gennem offentlig produktion på områder, hvor den privatejede industri ikke kan eller vil leve op til kravene eller hvor produkterne er for dyre.

Industrien skal gennem oplysning, rådgivning, afgifter og andre lovindgreb bringes til at sænke sit energiforbrug og øge graden af genanvendelse.

Gennem en massiv offentlig forskningsindsats og tilskud til opbygning af produktionsanlæg i offentlig regie kan der gives offentlig støtte til en fremskynde af produktudviklingen til gavn for miljøet.

Danmark må stoppe importen af produkter - også fra EU-landene som ikke lever op til de danske standarder. Ved lovgivning sikres at EU-regler ikke på dette område gælder i Danmark.

Et af hovedproblemerne i den danske energiproduktion er elværkernes forbrug af kul. De Rødt-grønne foreslår et øjeblikkelig stop for udbygning af de kulfyrede kraftvarmeværker og vedtagelse af en plan for afvikling af de store værker.

Hidtil er el-forbruget steget årti efter årti og denne udvikling skal vendes. Derfor foreslår de rødt grønne bl.a. at alle faste afgifter på el-forbrug afskaffes og i stedet opkræves via de variable, forbrugsafhængige afgifter. En sådan omlægning vil animere til at nedbringe el-forbruget. Energifgifterne skal anvendes til miljøvenlig ressourcebe-sparende produktion og forbrug.

Der skal vedtages en plan for

en omlægning af de samfundsmæssige investeringer i nye kraftværker og varmforsyningsanlæg. Første skridt er at de eksisterende værker i videst muligt omfang skal forsynes med lokale og vedvarende energikilder suppleret med naturgas. Men naturgassen har vi kun en kort overgang. Som led i planen skal de store el-selskaber omlægge deres investeringer til decentrale kraftvarmeværker som skal baseres på lokale og vedvarende energikilder. Som en overgang kan også de decentrale kraft-varmeværker i begyndelsen suppleres med naturgas. Vi må endvidere kræve, at elværkerne investerer i el-besparelser. Det er samtidig vigtigt, at elværkerne bringes under reel demokratisk kontrol. Der må i første omgang medarbejderrepræsentation og repræsentation fra miljø- og energibevægelsen i elværksbestyrelserne.

Desuden gennemføres en nationalisering af nordsøenergien så den kan indgå i en ansvarlig plan for forbrug af olie og naturgas.

Samtidig skal der iværksættes en omfattende offentlig produktion af vindmøller, solenergi, biogasanlæg o.s.v. Vedvarende energi, især vindkraft og halm, skal år 2020 kunne klare mere end halvdelen af el-forsyningen, og de vedvarende og lokale energikilder skal som hovedregel kunne klare hus-opvarmningen i samarbejde med de lokale decentrale kraftvarmeværker.

3.2 RØD-GRØN TRAFIKPOLITIK

I Danmark er trafikken ansvarlig for en meget stor del af luftforureningen og energiforbruget. Derfor, og fordi der også skal være noget til rådighed for vores efterkommere, må benzin- og

olieforbruget mere end halveres inden år 2020.

Den fysiske planlægning må tage udgangspunkt i at nedsætte trafikbehovet. Ideelt set bør vi bo i cykleafstand fra vores arbejdsplads.

Tendensen til at varerne i den kapitalistiske økonomi og i det indre marked produceres, hvor det er mest profitabelt, må brydes. Den indebærer en uhyggelig stigning i transportbehovet. For miljøets skyld må vi holde op med at få bragt vores forbrugsvarer fra den anden ende af verden eller Europa. Kun varer der ikke kan produceres i rimelig afstand bør transporteres hertil.

Halveringen af trafikens energibehov søges nået gennem en omlægning væk fra privatbilen og over til kollektiv trafik. Væk fra landevejen og over på skinnerne.

De rødt-grønne foreslår følgende initiativer:

- Stop for nettoudvidelser af vejnettet. Der skal fortsat vedligeholdes og laves omlægninger til fordel for miljø, sikkerhed og strukturforandringer/egnsudvikling. Men al erfaring viser at mere asfalt, flere veje og motorveje giver mere trafik. Trafikforstoppelse kan ikke afhjælpes ved at fortsætte udbygningen, belastningen flyttes blot.

- Øresundsbroen og Fehmernforbindelsen, der søges presset ned over befolkningen, stoppes øjeblikkeligt. Fremtidige faste forbindelser skal etableres som borede togtunneller. På den måde sikres at vandmiljøet ikke forringes yderligere og den kollektive trafik kommer til at stå stærkere.

På Storebælt er skaden sket. Motorvejsbroen er nok en realitet. Men der kan stadig gøres

meget. F.eks. vil vi gøre det mere attraktivt at erstatte lastvognstog med togtransport. Det skal være hurtigt, effektivt og billigt at få gods med DSB, til gengæld skal det være dyrt at få lastvogne over Storebæltsbroen.

- Den kollektive trafik skal gøres bedre og billigere. Det nedslidte materiel må udskiftes og omfanget af kollektiv trafik skal udvides drastisk. Det skal være billigt at bruge den kollektive trafik, målet er at den lokale kollektive trafik er gratis. Til gengæld skal det være dyrt at køre i privatbil. Dels skal prisen afspejle de store sociale og miljømæssige omkostninger, dels ønsker vi at mindske privatbilismen.

- Hundrede tusinder mennesker bor i de større byers forstæder og kører i privatbiler til og

fra arbejde i byerne. Målet er, at pendling mellem arbejde og bolig nedbringes ved en bedre planlægning, og at behov for transport mellem bolig og arbejde overføres til kollektiv trafikbetjening.

De rød-grønne vil foreslå en lov, der giver kommunerne statstøtte til følgende initiativer:

- Udbygning og billiggørelse af den lokale kollektive trafik, således at den bliver hurtigere, billigere og mere effektiv.

- Trafikreguleringerne i midtbyerne. Bytrafikken skal i høj grad afvikles på de gåendes og cyklendes betingelser og der skal skabes bilfri og parkeringsfri zoner.

- Indførelse af skinnebåret tra-

fitø som sporvogne, nærbaner osv.

- flere cykelstier.

I alle byer af en vis størrelse, med pendlertrafik, med et kollektivt transportsystem, der er udbygget nok til at være et reelt alternativ til bilerne og med en ringvej, så man kan køre uden om byen, skal kommunerne frit kunne indføre afgiftssystemer/bompenger. Så vil det kunne betale sig for kommunerne at udbygge den kollektive trafik.

De rød-grønne støtter forhøjelse af afgifterne på fossile brændstoffer. Samtidig foreslår vi en omlægning af vægtafgiften og registreringsafgiften til en fælles afgift, der udformes således, at biler med et højt energiforbrug pålægges en høj afgift,

mens biler med større sikkerhed og biler, der er mindre miljøbelastende i produktion, brug og bortskaffelse favoriseres. Lastbiler pålægges desuden en km-af-gift, der skal afspejle deres reelle belastning af vejene. Biler der ikke opfylder meget stramme miljøstandarder med hensyn til udstødningsgas m.v. skal formentlig have adgang til Danmark. EU-regler må ikke gælde i Danmark, hvis de på dette område er i strid med de danske regler.

3.3 REN PRODUKTION

Fremtidens investeringer i ny industriproduktion skal på forhånd være bæredygtige og eksisterende produktioner skal omlægges, så de i løbet af halvfemserne opfylder kravet om bæredygtighed.

Vi foreslår derfor en revision

af miljøbeskyttelseslovgivningen på følgende punkter:

a. Eksisterende tilladelser til udledning af forurenende stoffer til jord, luft eller vand ophæves med en frist på max. 2 år. Alle produktioner kræver således helt ny miljøgodkendelse og skal behandles som nyanlæg.

b. Anvendelsen af de mest miljø- og sundhedsfarlige kemikalier forbydes i Danmark, uanset om det er i konflikt med EU. Desuden forbydes udledning af yderligere en række giftige stoffer. Disse sidste kan således kun benyttes i lukkede systemer. Kravene til godkendelse af kemikalieforbrugende virksomheder skal strammes, således at brug af farlige stoffer ophører, når der findes mindre skadelige alternativer.

c. Alle private og offentlige virksomheder skal årligt sam-

men med skatteregnskabet indsende et økologisk regnskab til kommunen. Det økologiske regnskab skal omfatte en opgørelse over virksomhedens produkter, mængden af forbrugte kemiske stoffer, hjælpestoffer og energi samt kvalitative beskrivelse af de kemiske stoffer, der udledes til miljøet. Også antallet og karakteren af arbejdsskader på virksomheden indberettes til kommunen. Det økologiske regnskab skal angive en prioritering af de stofstrømme der anses for at være mest skadelige for miljøet og arbejdsmiljøet og foreslå egnede løsninger på disse problemer.

d. såfremt det økologiske regnskab viser overskridelser af godkendte tilladelser eller viser manglende bæredygtighed skal kommunen/ amtet gribe ind og stille betingelser, der opfylder

kravet om bæredygtighed. Såfremt det økologiske regnskab viser, at miljø- og arbejdsmiljøreglerne overskrides, kan sikkerheds- og tillidsrepræsentanter gribe ind og, i samarbejde med offentlige myndigheder, stille skærpede krav til produktionen.

e. For at sikre offentlighedens adgang til at kontrollere produktionens bæredygtighed indføres forvaltnings- og offentlighedslovens bestemmelser i de private og offentligt ejede virksomheder. Desuden skal pressen, miljøorganisationer m.v. have adgang til fysisk at kontrollere virksomhedernes oplysninger i det økologiske regnskab, der skal være offentlig tilgængeligt. Hensynet til offentlighedens interesser i bæredygtighed går forud for hensynet til fabrikkationshjemmeligheden.

f. Den EU-harmoniserede sundheds- og miljøfaremærkning af kemiske produkter suppleres med en mærkning, der advarer om den mulige risiko ved anvendelsen.

3.4 NY VANDMILJØPLAN

Drikkevandet og havet trues af forurening. For at skåne grundvandsreserverne skal forbruget af frisk drikkevand skæres betydeligt ned. Der skal på landsplan indføres regler om genbrug af vand i industrien og i husholdningerne. Det er nødvendigt med en revolution af den måde vi behandler vores spildevand på. De store centrale rensningsanlæg er bekvemme, men ikke særligt effektive eller pålidelige. Mange af spildevandets kemiske stoffer ophobes blot i slammet, som så ikke kan bruges som gødning, men må brændes af og deponeres.

Målet må være at spildevandsbehandlingen klares lo-

kalt. At enkelte boliger, boligområder og industrier etablerer rodzoneanlæg, faskiner og/eller lokale renselanlæg, så der sikres en effektiv rensning, som muliggør at de helt kan frakobles de centrale kloaknet.

Den større gennemsigthed og nærhed i lokale løsninger giver demokratiet bedre muligheder og sikrer derfor også en bedre miljømæssig udvikling.

De lokale myndigheder skal have pligt til at ændre spildevandsplanlægningen, således at de store centrale renselanlæg kan nedtrappes i perioden frem til år 2020. De skal i vidt omfang erstattes af lokale biologiske anlæg og kommunalt kontrollerede renselanlæg for modtagelse af industrispildevand.

Landbruget er en hovedkilde til forureningen af havet og grundvandet. Det enorme forbrug af gødning og sprøjtemidler, der kendetegner landbruget idag, vil forurene grundvandet og vandmiljøet langt ud i fremtiden. Mange byer har efterhånden investeret meget store summer i nedbringelse af kvælstof- og fosforforureningen, men denne indsats er spildt, hvis landbruget får lov til at fortsætte forureningen, som det nu er tilfældet.

En ny vandmiljøplan bør være en af det nyvalgte folketings første opgaver. En sådan plan bør bl.a. indebære:

- at der gennemtvinges en drastisk sænkning af kunstgødningsforbruget gennem indførelse af høje afgifter og bindende kvoter.

- at alle sundhedsskadelige og miljøfarlige sprøjtemidler forbydes.

- at alle miljø- og sundhedsskadelige stoffer til brug i husholdningerne forbydes solgt i detailhandlen. Det vil for alvor

gøre det muligt at genbruge vandet i husholdningerne og udvikle lokale rensningsanlæg i boligområderne: Rodzoneanlæg m.v.

- at der ydes støtte til udvikling af lokale løsninger, som ikke nødvendiggør kloakering til de centrale anlæg

- at der i nye boligområder og i forbindelse med byfornyelse obligatorisk indarbejdes genindvinding af vand og opsamling og udnyttelse af regnvand i byggeprojekterne.

- at der lovgives om separat kloakering af regnvand og spildevand i de større byområder, således at spildevandsmængden reduceres og det sikres at rensningskapaciteten på de centrale rensningsanlæg er tilstrækkelig.

- at der ved hjælp af en branchespecifik ekstraskat oprettes en stor økonomiske pulje til finansiering af oprydning på kendte giftgrunde og til registrering og undersøgelser af nye potentielle affaldsdepoter, hvor der er tvivl om ansvaret for forureningen.

Denne pulje benyttes til en forceret oprydningsindsats.

3.5 OMSTILLING TIL ØKOLOGISK LANDBRUG

En samlet omlægning af landbrugets produktion i økologisk retning haster stærkt. Både af hensyn til fremtidig forsyning med sunde fødevarer og af hensyn til vandmiljøet.

Økologisk landbrug betyder giftfri fødevarer, bedre folkesundhed, et godt vandmiljø, rent grundvand, mindre transport, mindre energiforbrug, anstændig behandling af dyrene, væk fra monokultur - mere natur, mere fuglefløj.

De rød-grønne foreslår, at der gennemføres en landbrugsreform med en total omlægning af

landbrugsstøtten - herunder de midler, der hidtil har været kanaliseret via EU - således at kun økologiske produkter og investeringer i økologisk omlægning støttes. Der kan kun blive tale om en kort overgangsperiode og fra år 2000 skal der gælde totalt forbud mod brug af kunstgødning og miljøbelastende sprøjtemidler.

Øjeblikkeligt kan statslige og kommunale indkøbere af fødevarer give den spirende økologiske sektor et tiltrængt løft ved at overgå til indkøb af økologiske produkter. Det gælder f.eks. skolemælk, mad til hospitaler, plejehjem, institutioner.

For at hindre inflation i jordpriser, der bl.a. gør det urimeligt dyrt for unge landmænd at etablere sig og som medfører, at landbrug er nødt til at være højintensive for at kunne betale og afdrage, ønsker vi, at ejendomsretten til jorden efterhånden overgår til staten, men at brugsretten bliver hos den landmand, der lejer sig ind, en brugsret der iøvrigt kan gå i arv. Det er ikke hensigtsmæssigt at tvinge ejendomsretten fra landmændene, men et statselskab kan sikres forhandlingsret om køb af jorden ved ejerskifte. Hvad angår bygninger og maskiner, så skal der opfordres til, at der skabes andelselskaber, for at det ikke skal være den enkelte, der skal rejse pengene ved etablering eller generationsskifte. Andelselskabet skal have en fællesformue, som skabes af statsgaranterede lån og ved at en del af driftsoverskuddet akkumuleres, samt af en andelskapital. Andelskapitalen inflationssikres, og kun den kan trækkes ud sammen med en andelshaver. Kollektive brug vil ikke være påtvunget, men der vil være åbnet op for muligheden, også fordi der automatisk skal

være flere til at beslutte om nye investeringer.

De rød-grønne ønsker at omstillingen til økologisk landbrug bliver båret igennem af en ny andelsbevægelse på samme måde som de store landbrugsreformer der i sin tid skabte mejerierne o.s.v. Det kræver et brud med magthaverne i det landbrugsindustrielle kompleks og indførelse af demokrati i landbruget. Under alle omstændigheder skal de økologiske principper gennemføres.

Omstilling til økologisk landbrug vil betyde oprettelse af mange nye arbejdspladser i landbruget og det vil reducere den globalt set uforvarlige import af proteinfoder.

Og dansk landbrug vil ikke bare overleve i fremtiden, men kan endda endnu engang få en pionerrolle. Nu som producent af økologiske produkter.

3.6 NY LOV OM AFFALDSPLANLÆGNING

Affaldsmængderne, som går til lossepladser eller forbrændingsanlæg skal reduceres med omkring 80% inden år 2000.

Loven skal sikre, at sortering af affald fra alle husholdninger samt fra industrien gøres obligatorisk og effektiv.

Der skal opdeles i glas, papir, kompostegnet affald, samt andre typer. I parcelhus/villakvarterer bør husholdningerne tilskyndes til selv at bruge deres kompostaffald. Grundejerforeninger og boligselskaber skal have pligt til at løse kompostproblemet i deres område. Kommunen skal i centrale anlæg sørge for kompostering for de husstande/virksomheder, der falder udenfor de lokale ordninger. Sålænge der findes olie- og kemikalieaffald i husholdningerne, er det særligt

vigtigt, at der er effektive ordninger til indsamling af dette affald.

Kommunen skal have pligt til at oprette produktionsvirksomheder, der sikrer genbrug af alt brugbart affaldsmateriale, som ikke kan genbruges i de lokale kvarterer.

Producenter skal tvinges til genbrug gennem en lovgivning, der tvinger producenter til genbrug af emballage, bildele, elektronik osv.

3.7 LOKALMILJØ

Vi ønsker en økologisk byfornyelse. Byggeloven skal ændres, så nyt energi- og miljøvenligt boligbyggeri med aktiv og passiv solvarme, indvinding af regnvand, multitoiletter, kompostering af affald, grøn spildevandsrensning o.s.v. ikke længere bliver en undtagelse for de særligt interesserede, men reglen for alt nybyggeri. De nuværende finansieringsordninger, som banker og kreditforeninger har magten over og bruger til sabotere og diskriminere økologisk byggeri skal ændres. Staten skal yde støtte til nybyggeriet, så det prismæssigt bliver konkurrencedygtigt med det eksisterende boligbyggeri og attraktivt også for folk, der selv skal betale deres husleje.

Der skal gives mulighed for og støtte til at det eksisterende byggeri kan ombygges så det indgår i en samlet byøkologisk plan. Der skal opbygges regionale og kommunale genbrugssystemer i stor skala.

Omkring byerne skal der ske en udbygning af kolonihaver og små jordlodder, der skal følge regler om økologisk dyrkning og udnyttelse af byens kompost m.v. og der skal gives mulighed for at give støtte til lokale økolo-

giske og genbrugsbaserede markeder.

De rød-grønne vil fremsætte forslag om en lov om andelssamfund. Denne lov skal give mulighed for etablering af nye boligområder og landsbyer i tilknytning til produktionsvirksomhed på økologisk basis (industri, håndværk, gartneri, landbrug, salgsvirksomhed, kulturaktivitet m.v.)

Andelssamfundet skal organiseres som et andelsforetagende eller som en almennyttig andelsboligforening med produktionsvirksomhed. Særlige regler herom indføres i lov om boligbyggeri og den almennyttige byggekvote udvides med det nødvendige antal boliger.

Andelssamfundet skal endvidere have tilført et offentligt tilskud pr. ny arbejdsplads, der skabes i de første fem år. Desuden skal andelssamfundet kunne benytte de eksisterende muligheder for at oprette jobtilbud til langtidsarbejdsløse, unge m.v.

Loven skal sikre, at andelssamfundet drives på non-profitbasis. Et overskud på virksomheden kan benyttes til nye investeringer, henlæggelser, ensartede lønforhøjelser til alle medlemmer eller til huslejenedslag.

Særlige regler i økonomi-cirkulæret for almennyttigt byggeri skal sikre, at hver enkelt produktionsenhed i et andelssamfund aflægger særskilt regnskab og at der sikres beboerdemokratisk kontrol med såvel budgetter som regnskab i hele andelssamfundet på linie med de gældende regler for almennyttigt byggeri.

3.8 FOR HIMLENS SKYLD

De rød-grønne mener at Danmark i internationale forhandlinger om udslip af drivhusgasser, ozonnedbrydende stoffer og klimaændringer aktivt skal arbejde for forpligtigende aftaler om skridt, der forhindrer den menneskeskabte opvarmning af kloden og nedbrydning af jordens beskyttende ozonlag.

Det betyder at kulturveilteudslippene over en årrække skal formindskes med omkring 80%, metanudslippene med op mod 20%, og at de såkaldte „nye“ ozonnedbrydende kemikalier, der er på vej på markedet skal forbydes inden år 2000.

3.9 IKKE BARE I DANMARK

Selve væksten og det kapitalistiske verdensmarked er miljøfjendsk. Det er ikke muligt at basere en bæredygtig samfundsudvikling på en produktion der er internationaliseret i en grad så et fjernsynsapparat stammer fra 3-4 forskellige verdensdele. Alle verdens økonomer klapper når verdenshandlen stiger. Der er ikke noget at klappe af.

Også for miljøets skyld er målet en opløsning af det profitjagende verdensmarked. Målet må være selv bærende nationale og regionale økonomier og samfund, med så stor en grad af selvforsyning som muligt.

Alle er enige om at det globale energiforbrug må ned af hensyn til drivhuseffekten og de knappe reserver af fossile brændsler. De rødt-grønne mener at de industrialiserede lande må bære hele reduktionen, mens de ikke-industrialiserede lande i den 3. verden nødvendigvis må have mulighed for at øge deres energiforbrug - som en forudsætning for en industriel udvikling og opbygningen af en selv bærende økonomisk struktur.

Det er nødvendigt at de rige lande gør en reel indsats for at opbygge en økonomisk og økologisk bæredygtig fødevarerproduktion i den 3. verden. Dette forudsætter et brud med den udbygningstankegang, der præger de rige lande, herunder Danmarks, u-landsbistand og samhandel med de fattige lande.

De rødt-grønne vil derfor i folketinget arbejde for:

- at der sker et stop for eksport af forurening til den 3. verden.
- at al dompning af landbrugsvarer i den 3. verden stoppes.
- at der kun sker en teknologi-overførsel, som er tilpasset og baseret på ren teknologi, til u-lande. Dette er et afgørende kriterium for al u-landsbistand og eksport.

4.0 RØDT DANMARK ÅR 2000

4.1 RØD-GRØN SKATTEREFORM

Den rødt-grønne skattereform har et flere formål:

- at sikre en social omfordeling
- at ændre forbruget ud fra miljø- og sundhedshensyn
- at sikre et højt serviceniveau

- samt sikre at statsgælden kommer under kontrol

Skattepolitikken skal sikre en social omfordeling. Den bedst stillede tredjedel af befolkningen betaler for lidt i skat, mens til gengæld de lavtlønnede - især lejerne - betaler for meget. Derfor skal vores skattepolitik ændre fordelingen. For det andet skal vores afgiftspolitik ramme overfor brug af kul, olie, el og gas og benzin samt engangsemballage, reklamer, alkohol, tobak m.v. For det tredje skal den nye skattepolitik sikre, at statens store og voksende renteudgifter på statsgælden (p.t. 60 mia.) bliver nedbragt.

Enhedslisten, siger nej til EFs planer om at tvinge Danmark til at fjerne grænserestriktionerne og sænke afgifterne. Vi ønsker ikke billig sprut istedet for social tryghed, derfor bygger vores skattepolitik på forsat dansk selvstændighed. Vi ønsker en rød finanslov, så kapitalindkomster, profitter m.v. beskattes fuldt ud og med mindst ligeså meget som lønindkomster. Skattelettelse skal ske ved hævelse af den skattefrie bundgrænse. Enhedslisten går ind for at stoppe statens gældsætning.

En forudsætning for det er, at arbejdsløsheden fjernes.

I folketinget vil vi fremlægge følgende forslag til skattereform:

a. Een-strengt skatteskala for alle personlige indkomster.

Alle personlige indkomster skal beskattes efter den samme skatteskala uanset om de stammer fra lønarbejde, privat virksomhed, honorarer eller andet. Dermed sikres at alle personlige indkomster beskattes ligeså hårdt som lønindkomster.

b. Effektiv progression i personskatten.

Vi vender os mod nedsættelser af marginalskatteprocenter-

ne og ønsker skatteloftet fjernet, så progressionen slår fuldt igen- nem.

c. Fradragsafvikling.

En reel progression i skatteskalaen kan imidlertid kun sikres, hvis de mange fradrag afvikles, således at det er bruttoindtægten, der beskattes. Især ønsker vi rentefradraget og fradrag i forbindelse med pensionsopsparing afviklet. Rentefradraget i forbindelse med eksisterende ejerbolig skal nedtrappes efter regler, der sikrer at boligudgiften ikke som følge af aftrapningen stiger hurtigere end den almindelige lønudvikling og således at eksisterende fradrag følger ejeren, ikke boligen. Vi ønsker hverken at drive nogen fra hus og hjem eller umuliggøre flytning. Vi er indstillet på at acceptere, at fradrag for børnebidrag, renter af studiegæld samt A-kasse/fagforeningskontingent fortsat i en periode kan trækkes fra. Men på længere sigt vil vi have en ren brutto-beskatning.

d. Miljøafgifter.

Vi siger ja til nye miljøafgifter på en række områder f.eks. en reklameskat, en emballageskat og en skat til oprydning af gammel forurening. Vi foreslår en kvælstofafgift på kunstgødning og importeret foderstof. Energi-afgifterne skal lægges om, så de først og fremmest rammer overforbrug af kul, olie, gas og benzin. F.eks. foreslår vi en el-afgift, som rammer de, der ikke vil spare på elektriciteten.

e. Skærpet beskatning af formuer, værdistigninger, kapitalafkast og renter.

Danmark har en uhyre skæv formuefordeling. De rigeste 600.000 husstande ejer næsten det hele (over 85% af den samlede nationalformue på ca. 2000 mia. kr). Halvdelen af befolkning-

gen ejer ingenting. Dette skal der rettes op på ved hjælp af en øget formuebeskatning, inddragelse af kapitalgevinster, samfunds-skabte værdistigninger - f.eks. ved hjælp af en værdistignings-afgift på fast ejendom -, kursgevinster o.s.v. En værdistignings-afgift på boligområdet bør udformes således, at skatten kan indefrys som offentlig prioritet i ejendommen.

For at løse statsgældsproblemet kan det blive nødvendigt at indføre ekstra formueskat i en periode eller en særlig beskatning af renteindtægter. På den måde kan staten inddrage nogen af de mange penge, der betales i renter på statsobligationer.

En sådan politik forudsætter imidlertid effektiv indgreb mod kapitalflugt til udlandet. Bl.a. bør det sikres, at pensionskasserne, bankernes og forsikrings-

skabernes penge ikke kan overflyttes til udlandet uden tilladelse.

f. Selskabs- og erhvervsbeskatningen bør strammes.

De selvstændige skal skattemæssig stilles lige med lønarbejdere, d.v.s. deres personlige indkomst skal beskattes efter samme skala som alle andre. Selskabs-skatten skal ændres, således at selskab-erne betaler skat af deres reelle overskud. De skal kun kunne fratække faktisk afholdte udgifter. Dette indebærer en indskrænkning i de skattemæssige afskrivninger, henlæg-gelser m.v.

Problemet med den manglende beskatning af Nordsømilliardeerne skal løses på en sådan måde, at det offentlige får størsteparten af de kommende indtægter. Dette kan ske på forskellige måder, som vi er åbne overfor.

Men resultatet skal være, at overskuddet ledes over i statskassen.

4.2 SOCIAL- OG SUNDHEDSPOLITIK

Sociale problemer udspringer af den måde, det kapitalistiske samfund er organiseret på. Derfor må en socialpolitik, der tager fat ved årsagerne til krisen, kædes sammen med en kamp for gode livsvilkår.

Enhedslisten vender sig mod privatisering og brugerbetaling på social- og sundhedsområdet, individuelle løsninger på problemer, som kun kan løses til fælles bedste i et solidarisk fællesskab. Enhedslisten vil kæmpe imod den ødelæggende EU-harmonisering, som sker på social- og sundhedsområdet.

Et børnevenligt samfund

Samfundet er i fuld sving med at frasige sig ansvaret overfor børnene. De borgerlige tromler frem med argumenterne om, at børn har bedst af at være hjemme ved deres mødre. Samfundsstrukturen og familiemønstret er imidlertid væsentligt ændret siden disse politikere selv var børn. Langt hovedparten af kvinderne er idag udearbejdende. Leveomkostninger bl.a. huslejen er idag så høje, at det er nødvendigt med to indtægter for at opretholde en familie. Derfor fastholder vi samfundets ansvar overfor børnene.

- Vi ønsker fripladsgrænsen hævet, så den ligestiller alle lavindkomster. De nuværende 45.000 skal hæves til 135.000 kr.

- Vi kræver omsorgsdage, så det er muligt at blive hjemme og passe børnene, når de er syge.

- Vi forlanger, at der sker en udbygning af daginstitutioner og fritidsordninger, således at de mindst 35.000 børn, der står på ventelisterne får den plads de har krav på. Samtidig bør kvaliteten forbedres, børnenes tarv bør gå forud for økonomi.

- Vi mener, at daginstitutioner/fritidsordninger principielt bør være gratis, ligesom folkeskolen.

- Samfundet, byerne, gaderne o.s.v. er ikke indrettet til at børn kan færdes og udfolde sig der. Byplanlægningen skal tage hensyn til børnene, så de ikke kun kan trives i ghettoerne (daginstitutionerne).

- En børneombudsinstitution skal oprettes med henblik på at fungere som samfundets „vagt-hund“ i forhold til samfundets forpligtelser overfor børn og unge. En værdig alderdom

De ældre, der har slidt et helt liv for opbygningen af vores

samfund, har krav på en værdig alderdom.

Kun en samfundsfinansieret og solidarisk folkepension kan sikre en tryk alderdom for alle samfundets ældre. Derfor fastholder Enhedslisten folkepensionen, og kræver den forhøjet i takt med de reelle udgiftsstigninger. Vi går imod arbejdsmarkedspensionen, som betyder tvangsopsparing og forlængelse af uligheden fra arbejdslivet ind i pensionsalderen.

Pensionisterne skal sikres ret til at forblive i deres egen bolig, men OGSÅ ret til en plejehjemsplads, eller andre alternativer, f.eks. ældreboliger eller pensionistkollektiver. Hjemmehjælp og hjemmepleje skal udbygges til at dække de faktiske behov. Gratis lægehjælp og medicin må være en ubetinget ret.

De ældre skal sikres muligheden for at bruge deres ressourcer. Det vil blandt andet sige:

- Støtte til pensionistklubber

- Et alsidigt tilbud om kulturaktiviteter lokalt, hvor de ældre selv inddrages i planlægningen.

- Gratis befordring med offentlige transportmidler.

- Udbygning af handicapkørselsordninger.

- Støtte til højskoleophold og andre undervisningsmuligheder.

- Gratis radio- og TV-licens.

Forbedret folkesundhed

Sundhedsvajsenet skal ikke skæres ned, men forbedres, og det forebyggende arbejde skal opprioriteres. Det betyder blandt andet sikring af et bedre arbejdsmiljø, arbejde til alle, bedre boliger, større trafikikkerhed og sund mad.

I stedet for privatisering og brugerbetaling er målet, at al sygdomsbehandling, herunder læge- og tandlægebehandling, fysioterapi, kiropraktik, psyko-

log og psykiatriske tilbud samt receptmedicin, bliver gratis.

Alle, der rammes af en arbejdssygdom, må have ret til undersøgelse og behandling på arbejdsmedicinske klinikker uden måneders ventetid.

Alle bør have ret til tidsubestemt sygedagpenge, som svarer til den tabte arbejdsfortjeneste.

Den "sociale klientgørelse" skal forebygges gennem denne aktive uddannelses- og arbejdslinje, men også gennem en arbejdsstil og metode i socialektoren, som i højere grad støtter menneskenes egne ressourcer.

Socialektoren skal være en samarbejdspartner, der er med til at støtte og opbygge naturlige netværk. Vi er åbne overfor en større grad af selvhjulpethed blandt andet i boligafdelingerne. Nøgleordene skal være respekt, tillid, demokrati. Risikoen for misbrug af sådanne målsætninger fra borgerlig side skal ikke afholde progressive kræfter fra at fremhæve dem!!

4.3 ARBEJDSFORDELING, NYE JOBS OG NYE RETTIGHEDER

Aldrig har der været produceret så meget på så kort tid som i dag. Det burde føre til mere meningsfuldt arbejde og større fritid. I stedet fordeles det eksisterende arbejde på stadig færre, som bliver mere produktive og arbejdspressede, mens en stigende andel skubbes ud i arbejdsløshed og sociale problemer. Både arbejdende og arbejdsløse opslittes og opfanges i stadig flere bureaukratiske ordninger med mere kontrol, uden afgørende nye rettigheder.

Sådan er kapitalismen. Men det kan forandres, hvis vi ikke affinder os med tingenes tilstand. Det gøres dog ikke med

øget vækst og øget forbrug, som er regeringens svar på problemet. Det vil blot belaste miljøet og dermed vore livsbetingelser. Selv med meget høje vækstrater vil arbejdsløsheden ikke kunne fjernes. Vækst i sig selv er ikke længere et middel til at skabe velfærd. Derfor må der gøres op med den kapitalistiske vækstmodel. Derfor må der findes nye veje.

Men det er også muligt. Når den nødvendige produktion kan klares på kortere tid, så giver det nye muligheder. Fordeler vi arbejdet bedre, skaber nye jobs, hvor der er udækkede behov, gør en ekstra indsats for miljøet og forbedrer den offentlige service, kan der skabes meningsfuldt arbejde og mere fritid til alle. Der kan også tilkæmpes nye rettigheder.

Derfor foreslår Enhedslisten:

A. Omfordeling af det eksisterende arbejde:

- at alle får ret til orlov, dels løbende som forældre- og omsorgsorlov, dels hvert 5. år som uddannelsesorlov, sabbatår eller til andre formål (aktiviteter til dækning af nye samfundsmæssige behov),

- at alle stillinger, der bliver ledige ved orlov, genbesættes via rotationsordninger,

- at der gives løn under orlov, som fuld løn til lavtlønnede og ellers op til gennemsnitslønnen for faglærte i industrien, Højere-lønnede kan ved overenskomst, eventuelt ved en orlovsopsparring svarende til optjening af feriepenge, aftale en supplerende orlovsydelsen til fuld løn,

- at der gennemføres en lov om arbejdsfordeling, som efter lokal aftale giver ansatte på virksomheder ret til orlovs-ordnin-

ger (med løn som ovenfor), hvor de ansatte f.eks. har orlov hver 4. uge og ledige intræder i orlovsperioderne,

- at der skabes nye uddannelsespladser, så alle unge, arbejdsløse og folk på orlov kan sikres uddannelsesmuligheder.

- at arbejdstiden ved overenskomst (eller hvis det ikke lykkes ved lovgivning) nedsættes til 30. timer pr. uge med fuld løn- og personalekompensation (arbejdstidsnedsættelsen kan efter aftale opsamles til ferie- eller orlovsperioder),

- at der ved lov indføres en 6. ferieuge for alle, som ved overenskomstforhandlinger kan udvides til flere uger, hvis muligt,

- at al oyerarbejde og dobbeltarbejde afskaffes (tvungen afspadsering).

B. Offentlig service og pro-

duktion, selvorganiseret arbejde

- at alle løntilskudsordninger fjernes: midlerne bruges i stedet til at skabe permanente stillinger i den offentlige sektor som et bidrag til afskaffelse af alle ventelister og hjemmeservice i offentlig regi istedet for som privat service,

- at udvide og udnytte adgangen til offentlig produktion og systemeksport, især inden for miljøudstyr, energibesparelse, vedvarende energi, genbrug og kollektiv transport,

- at kommuner og amter kan opnå statstilskud til oprettelsen af nye arbejdspladser svarende til dagpengebesparelsen og den øgede skatteindtægt i et begrænset åremål,

- at der gennemføres en lov om selvorganiseret arbejde, som giver unge, arbejdsløse og folk på orlov ret til at gå sammen om nye projekter, evt. i samarbejde med kommuner, boligselskaber og a-kasser, til en regulær overenskomstmæssig løn.

C. Nye rettigheder, fælles grundydelse:

- at der gennemføres en ny dagpengelov, som ophæver opsplitningen mellem arbejdsløse i a-kasse- og i bistands-systemet, så alle fra det 18. år får ret til en fælles grundydelse på 11.300 kr. svarende til den nuværende dagpengesats

- at grundydelsen, udbetales til uddannelsessøgende, arbejdsløse, pensionister og andre uden lønindtægt, dog skal almindelige arbejdsindtægter fratrækkes time for time, og andre indtægter f.eks. private pensionsordninger, renter og meget høje lønindtægter modregnes med 2/3 af indkomsten. Dog fastholdes ret til særlige sociale ydelser som boligsikring, børnetilskud m.m. i et omfang så ingen mister indkomst i forhold til gældende regler,

- at arbejdssøgende, der ikke kan tilbydes arbejde, via et a-kassemedlemsskab kan opnå fuld erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, dog maksimum 16.000 kr. om måneden. Erstatningen gives som en tillægsydelse ud over grundydelsen. Tillægsydelsen finansieres af a-kassekontingent, et arbejdsgiverbidrag og et arbejdsmarkedsbidrag.

- at alle arbejdsløse senest efter 9-måneder har ret til enten af være i arbejde eller i uddannelse i en periode på mindst 2 år. Ved efterfølgende arbejdsløshed fås (efter 9 mdr.) ret til yderligere et job / uddannelsesforløb,

- at alle har ret til medlemskab af en arbejdsløshedskasse og ingen skal kunne smides ud af dagpengesystemet, blot fordi der ikke er arbejde. Hvis ikke a-kassemedlemsskabet ligger i forlængelse af et arbejdsforløb eller en gennemført uddannelse, opnås medlemskab af en kasse på baggrund af job/uddannelsesgarantien,

- at de arbejdsløse gennem

lovgivningen sikres reel indflydelse på udfyldelsen af job-/uddannelsesgarantien. Det garanterede forløb på mindst 2 år fastlægges i en aftale, der er gensidigt forpligtende. Både via lovgivning og med hjælp af fagforeningen og a-kassen sikres at den arbejdsløse er en ligeberettiget part når der aftales et job eller et uddannelsesforløb,

- at alle eksisterende rådgivningsregler afskaffes. Retten til tillægsydelsen kan kun mistes ved afvisning af rimelige arbejdstilbud eller ved brud på aftalte job-/uddannelsesforløb uden at søge aftalen ændret. Retten til tillægsydelsen mistes for en periode, ved gentagelsestilfælde ligestilles den arbejdsløse med nye på arbejdsmarkedet og har som andre efter 9 måneders ledighed ret til et nyt job-/uddannelsesforløb - og dermed fornyet ret til tillægsydelse.

D. Finansiering af nye jobs og rettigheder:

- en del af udgifterne til udvidet orlov, nedsættelse af arbejdstid og mere ferie finansieres af sparede dagpenge og bistandsmidler, øgede skatteindtægter fordi flere kommer i arbejde og indtægter fra „selvorganiseret arbejde”,

- en anden del af udgifterne finansieres ved socialt afbalancerede bidrag fra alle arbejdsgivere og lønmodtagere,

- derudover finansieres en del af de nye kommunale arbejdspladser og det selvorganiserede arbejde tillige af øgede skatteindtægter,

- ved overenskomstforhandlinger kan der desuden afsættes midler, f.eks. til opfyldning af orlovsydelsen til fuld Løn,

- tillige foreslås nye uddannelsespladser bl.a. finansieret af en uddannelsesafgift, som pålægges arbejdsgiverne - modsvaren-

de den besparelse arbejdsgiverne opnår ved at alle uddannelsessøgende modtager den nye grundydelse,

- som led i finansiereingen af nye jobs og de nye rettigheder gennemføres en omlægning af skattesystemet med øget progression, inddragelse af skattelettelser til de høje indkomster, højere beskatning af kapitalindkomster, afskaffelse af skattefradrag i forbindelse med pensionsordninger, produktionsskat m.v.,

4.4 BOLIGPOLITIK

Boligudgifterne og det eksisterende boligareal er idag fordelt på en dybt asocial måde. Det skyldes i høj grad den omvendte fordelingspolitik, der føres via de offentliges boligtilskud. Langt det største beløb gives i form af rentefradrag og kun en mindre del gives som rentesikring, boligsikring, statsstøtte til boligbyggeri m.v. Som følge heraf får ejerboliger et langt større tilskud end lejerboliger, og højindkomstfamilier får større tilskud, både i beløb og i forhold til indkomst, end lav- og mellemindkomstfamilier.

Byggeriet følger langt fra behovet for nye boliger, og byfornyelsen kan end ikke følge med nedslidningen af den gamle boligmasse. En væsentlig del af problemet skyldes, at byggesektoren er styret af den til enhver tid siddende regering, og bruges som konjunkturregulerende instrument.

Nybyggeriet er for dyrt, hvilket bl.a. skyldes at en stor del af udgifterne ved byggeriet er renteprofitter til finansieringsinstitutterne. Dette, kombineret med nedskæringer på statens tilskud betyder, at lejlighederne bliver

dyrere, mindre og mere skrabe-

Vores målsætning er en ordentlig bolig til alle år 2000. Vi ønsker at FN's målsætning i Danmark defineres til 20 m² individuelt boligareal pr. person plus adgang til fællesareal og ordentlige sanitære forhold.

Vi foreslår:

En stærk forøgelse af den nuværende byggekvote af almennyttige boliger og at byfornyelsestakten øges.

At finansieringen af almennyttigt boligbyggeri løsrives fuldstændig fra det private pengemarked og de spekulationsmuligheder, der ligger her. Denne løsrivelse kan ske gennem lavt forrentede statslån. Afdrag og forrentningen på disse lån indgår i en lejerstyret fond, der på længere sigt skal finansiere det almennyttige boligbyggeri.

Der skal ske en omfordeling af det offentlige tilskud til boligsektoren:

Så lejerboliger ligestilles med ejerboliger, og

Så højindkomstfamilier ikke længere begunstiges på lav- og mellemindkomst-familiernes bekostning.

Det skal ske ved at de 30 Mia. der idag bruges som tilskud til boligforbruget alle gives som tilskud til boligudgifterne efter sociale kriterier.

Det betyder også at rentefradraget forsvinder. Det skal ske ved en aftrapning af eksisterende fradrag over en periode på 10 år, men huslejen må ikke som følge af rentefradragsafviklingen stige med mere end pris- og lønudviklingen. Vi ønsker ikke at presse nogen fra hus og hjem.

Der skal indføres en værdistigningsafgift med mulighed for indfrysning som offentlig prioritet for pensionister m.fl.

Den nuværende lejeværdibe-

skatning skal erstattes af en løbende friværdi-beskatning med mulighed for indefrysning som offentlig prioritet for pensionister m.fl.

Det er således ikke meningen at sænke det offentlige tilskud til boligsektoren - som idag foregår primært gennem rentefradrag men lave en social omfordeling til fordel for lav- og mellemindkomster.

Boligsektoren skal frigøres for spekulation bl.a. ved:

- At selvejerboliger tilskyndes til at sælge til almennyttige selskaber og andre former for kollektiv ejendom.

- At kreditforeningernes tomme boliger overføres til den almennyttige sektor.

- Disse skal til gengæld ikke betale ejendomsskat, hvis det fremgår af boligens fundats at det ikke må videresælges.

- I Kommunerne skal oprettes en central boliganvisning, så resourcesvage grupper kan anvises bolig både i det private udlejningsbyggeri, i parcelhusområder og i alle almennyttige boligselskaber.

- For at undgå ghettodannelse skal de fysiske rammer, kombineret med kollektive, miljøberigende tilbud gøre flest mulige boligområder attraktive for flest mulige beboergrupper.

- Kvoteordninger med udgangspunkt i kriterier, der er forbudte i.flg. love mod diskrimineringer, skal ikke godkendes.

4.5 FLYGTNINGE- OG INDVANDRERPOLITIK

De vestlige industrilandes historiske og aktuelle udplyndring og undertrykkelse af den tredje verden er hovedårsagen til verdens flygtningeproblem. Ikke blot har den imperialistiske udnyttelse forhindret en selvstændig øko-

nomisk udvikling og holdt disse lande i dyb fattigdom og gæld - vestlige regeringer og firmaer har heller ikke forsømt nogen lejlighed til at indsætte og støtte undertrykkende regimer for at forsvare deres økonomiske og politiske interesser mod de fattige befolkninger.

Et vigtigt led i de rød-grønnes flygtninge- og indvandrerpolitik i og uden for folketinget er derfor at bekæmpe imperialismen, f. eks. ved at arbejde for:

- Økonomisk og politisk støtte til bevægelser, der kæmper for menneske-tættigheder, demokrati og økonomisk retfærdighed i deres hjemlande.

- Afskrivning af den tredje verdens enorme gæld til de rige lande.

- Afsvisning af støtte til og samarbejde med reaktionære, diktatoriske regimer. Støtten - såvel penge som blå stempler - skal istedet kanaliseres til deres modstandere i befolkningen.

- En øget U-landsbistand, der ikke har som vigtigt formål at udgøre en skjult dansk erhvervsstøtte, men som dels skal komme nødlidende folk til undsætning, dels skal støtte den tredje verdens politiske og økonomiske selvstændiggørelse.

Asyl til flygtningene

Som et af verdens rige lande har Danmark en særlig forpligtelse til at tage godt imod alle, der flygter fra krig og undertrykkelse af demokrati og menneskerettigheder. Og Danmark skal gøre en solid indsats i FN's internationale flygtningearbejde.

Enhedslisten siger nej til stramminger af den danske udlændingepolitik og kræver de stramminger, der allerede er gennemført, fjernet.

Vi afviser en fælles EU-flygtningepolitik, hvis formål er at

holde flygtninge ude fra Europas rige lande. De rød-grønnes perspektiv er et Europa med åbne grænser.

Det må sikres, at Danmark konsekvent overholder menneskerettigheds-erklæringen og Geneve- Flygtningekonventionen.

- Kategorien "midlertidig beskyttelse", der fastlåser flygtninge i en venteposition i 2 år, skal afskaffes.

- Flygtninges retssikkerhed skal garanteres i alle led i asylsagsbehandlingen. Specielt skal ingen asylansøger kunne udsendes, før hans/hendes sag er endeligt afsluttet.

- Enhedslisten vil have standset udenlandske efterretningstjenesters mulighed for at søge oplysninger om asylsøgere, der opholder sig i Danmark.

- Asylansøgere må ikke anbringes i fængsler eller under fængselslignende forhold.

- Den politimæssige behandling af asylansøgnings skal afskaffes. Modtagelse af asylansøgere og behandlingen af deres sager skal varetages af et civilt organ med deltagelse af jurister, sociologer, psykologer m.v. og med base i storbyerne København, Århus, Odense og Aalborg.

- Asylansøgenes retsstilling skal forbedres ved, at der bevilges beskikket advokat allerede i sagsbehandlings første instans.

- Ressourcerne til behandlingen af asylsager skal forbedres, så den enkelte sag kan færdigbehandles på højst tre måneder. Asylsøgere, der ikke har fået deres sager endeligt behandlet indenfor 1 år skal automatisk opnå asyl.

Flygtninge og indvandreres rettigheder

Enhedslisten kræver et Dan-

Indvandrere og flygtninge skal sikres de samme politiske, økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder som danskere. De skal kunne bevare forbindelsen til deres egen kulturelle baggrund og have mulighed for at lære den danske kultur at kende.

mark, hvor alle indbyggere har lige rettigheder, og hvor der ikke forekommer diskrimination på grund af (race) etnisk baggrund, nationalitet, religion, køn eller seksualitet.

Indvandrere og flygtninge skal derfor sikres de samme politiske, økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder som danskere. De skal kunne bevare forbindelsen til deres egen kulturelle baggrund og have mulighed for at lære den danske kultur at kende. Ligesom danskere - hvis lighedsprincippet skal holde - skal have mulighed for at få indsigt i de kulturer, som repræsenteres her i Danmark. Et fungerende demokrati må baseres på gensidig respekt mellem folk. Det skabes bedst gennem viden.

For flygtninge og indvandrere gælder også de krav, vi stiller om adgang til uddannelse, arbejde og bolig. Men for denne gruppe er en særlig indsats nødvendig:

- Flygtninge og indvandrere skal have stemmeret og være valgbare, også til Folketinget. Almindelig politisk aktivitet kræver adgang til undervisning i dansk sprog og samfundsforhold, nyhedsformidling på eget sprog, tolkning m.m.

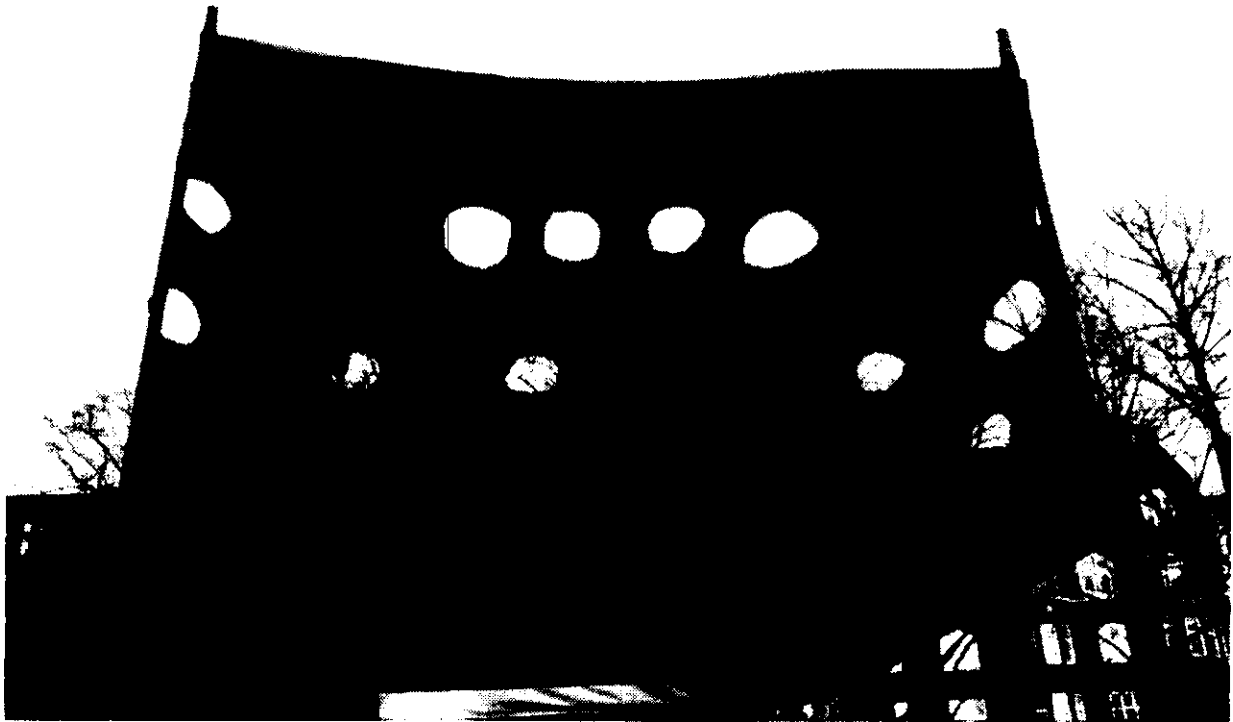
- Familiesammenføringsreglerne skal gælde alle nære familiemedlemmer uanset alder og økonomiske forhold.

- Ligestilling kræver retten til eget sprog og kultur, og for børnene og uuddannede voksne er modersmålsundervisning en forudsætning for at lære dansk

som andet sprog. Sprogundervisning skal være et lovsikret og gratis tilbud til alle voksne indvandrere - på samme måde som til flygtninge.

- Tilstrækkelige ressourcer skal bevilges folkeskolen, for at børnene kan modtages og undervises i deres modersmål og i dansk. Det kræver f.eks. tosprogede lærere, bøger og undervisningsmateriale og hjælpelærere. I den forbindelse skal samfundet ikke medvirke til at undertrykke mindretal blandt flygtninge og indvandrere. F.eks. skal vi ikke kun tilbyde kurdere at lære tyrkisk som deres modersmål.

- To-kulturelle daginstitutioner

ner og fripladser skal oprettes, der kan dække behovet.

- Der skal også være et alternativt tilbud om to-kulturelle pædagogiske legestuer i tilknytning til dansk-undervisning for indvandrerkvinderne. Undervisning skal tilrettelægges efter indvandrerkvindernes behov.

- Mere to-sproget og to-kulturelt personale skal uddannes til stillinger inden for undervisnings-, social- og sundhedssektoren.

Det tidligere omtalte sociale arbejdsmarked skal også gælde for flygtninge og indvandrere, som udgør en øget ressource til det danske samfund. Mange har uddannelser og erfaringer, der kan bruges produktivt, hvis kvalifikationer bliver anerkendt.

- I den udstrækning det er nødvendigt, skal egnede efteruddannelser oprettes, så flygt-

ninge og indvandreres kvalifikationer kan tilpasses danske forhold.

Boligproblemer

Enhedslisten - de rød-grønne benægter ikke at der er problemer i nogle boligbyggerier. Men disse problemer skal ikke løses med diskriminerende kvoteordninger o.l.

Der skal først og fremmest gøres en indsats overfor de bagvedliggende, sociale problemer: Ved at skaffe arbejde og uddannelsespladser til alle, og indtil da ved at standse de utallige angreb på arbejdsløses og bistandsklienters levevilkår. Dernæst ved at tilføre særlige ressourcer til de ramte områder: til flerkulturelle projekter, ungdomsklubber og fritidsaktiviteter, legepladser med personale, ansættelse af to-sprogede medarbejdere i bolig-

områderne, gratis tolkebistand til beboerforeninger o.s.v.

Endelig skal der føres en anden boligpolitik. Den nuværende gør det frie boligvalg til en illusion for såvel danskere som indvandrere og flygtninge: Mere socialt boligbyggeri i attraktive miljøer - også i Søllerød!; en central boliganvisning i lokalområderne til såvel det sociale som det private udlejningsbyggeri, med et retfærdigt og gennemskueligt kø-system; byfornyelse på beboernes betingelser så den ikke betyder deportation af de fattigste.

Enhedslisten - de rød-grønne mener ikke, at indvandrere og flygtninge skal spredes så meget som muligt. For mange indvandrere og flygtninge er det tværtimod vigtigt at have afsæt i et netværk for at integrationen i det danske samfund skal blive vel-

lykket. Uanset etnisk baggrund skal alle have samme ret til at bestemme, hvor de vil bo.

Kampen mod racisme

Kampen mod enhver form for racisme og diskrimination er ikke kun vigtig af moralske grunde. Racismen betyder, at undertrykte grupper i samfundet vender skytset den forkerte vej: mod dem, der er endnu svagere end dem selv, istedet for mod uretfærdighederne i samfundet.

Derfor er det et vigtigt element i kampen mod racismen i praksis at opstille alternativet til splittelsen: En solidarisk kamp for boliger, uddannelse og arbejde til alle - danskere såvel som indvandrere og flygtninge.

Den stigende racisme skal mødes med aktiv modstand og opbygning af en bred, antiracistisk bevægelse. Overalt, på arbejdspladser, uddannelsessteder og i boligkvarterer, er der behov for en mobilisering mod den organiserede racisme og det øgede fremmedhad. Også stat og kommuner skal støtte en offensiv indsats mod racisme - og fremme dialog, kulturel forståelse og gensidig berigelse mellem danskerne og de mange grupper af indvandrere og flygtninge.

4.6 UDDANNELSE TIL ALLE

Uddannelse skal være en ret og en reel mulighed for alle. Det er nødvendigt at satse på et højt uddannelsesniveau og denne opgave skal fortsat være en samfundsopgave. Der må tages et opgør med den længe førte nedskærings-politik.

Den omsiggribende brugerbetaling på uddannelserne må straks afskaffes, det gælder alle former for gebyrer, deposita, kopifgifter, egenbetaling af transport og betaling for undervis-

ningsmidler. Det bør være muligt at låne alle nødvendige undervisningsmidler.

Uddannelsessystemet skal ikke være en maskine for social sortering eller politisk disciplinering. Der må derfor ske en total ændring af det nuværende konkurrenceprægede uddannelsessystem, en ændring der afskaffer karakterer, eksamen og det nuværende stive mødepligtbegreb. Undervisningen må bygge på lyst fremfor tvang, indflydelse fremfor ensretning, sammenhold fremfor egoisme - mere tillid, mindre kontrol.

Det midlertidige fald i børnetallet og kommunernes dårlige økonomi bruges til at skære voldsomt ned på folkeskolen i disse år. Konsekvenserne er færre lærere, flere elever pr. klasse, forringede undervisningsmidler, færre tilbud til de svage og støttekrævende elever og dermed dårligere undervisning og flere „tabere“.

Vi vil forsvare grundtanken i folkeskolen om at alle skal have lige mulighed for kvalificeret undervisning uanset geografisk og social placering. Vi er imod brugerbetaling og sponsorstøtte fra erhvervslivet, som vil komme til at afgøre indhold og kvalitet i undervisningen.

Den store boglighed i folkeskolen og den ofte strengt fagdelte undervisning gør indlæringen vanskelig for mange. I stedet må der sættes mere projektorienteret og tværfaglig undervisning, der i høj grad tager udgangspunkt i elevernes hverdag.

Folkeskolen må have tilført de nødvendige ressourcer, blandt andet til bedre muligheder for to-lærersystem og en sikring af det nødvendige timetal.

Forældre og elever sikres indflydelse på undervisningen. Skolerne skal lokalt ledes af et sam-

arbejde mellem personale, elever, forældre og brugergrupper.

Der må sikres fri adgang til alle ungdomsuddannelserne. HF skal bevares som alternativ til gymnasiet.

Inden for lærlingeuddannelserne skal alle modtage løn fra man starter på teknisk skole. Lønnen til lærlingene som starter med et basisår betales af arbejdsgiverne. Der skal være sikret praktikpladser efter basisåret. Lærlingene skal sikres repræsentation i skolernes bestyrelser både gennem lærlingeråd og lærlingforeninger. Lærlinge og ansatte skal være i flertal i bestyrelserne.

Undervisningen på gymnasiet skal gøres mere projektorienteret, med en større sammenhæng mellem fagene og mellem teori og praksis. Det kræver et opgør med den nuværende individualistiske struktur. Gymnasiernes ledelser skal også have flertal af elever og ansatte.

HG forstærkes, så de færdiguddannede HGERe har fortrinnsret ved ansættelse i lære- og praktikpladser. Manglen på lære- og praktikpladser i øvrigt afhjælpes ved lovgivning om oprettelse af flere pladser i både den offentlige og den private sektor. HH gøres mere humanistisk orienteret, så den samfundsopfattelse, der opbygges i løbet af uddannelsesforløbet, ikke alene bygger på økonomiske betragtninger.

Voksenuddannelsescentrene med almen voksenuddannelse og enkeltfags-HF skal styrkes og fastholdes som selvstændige uddannelsesinstitutioner.

Adgangsbegrænsningen til de videregående uddannelser skal væk, og alle skal sikres mulighed for at tage den uddannelse, man ønsker. Uddannelses- og erhvervsvejledningen skal styrkes.

De studerende, lærerne og de øvrige ansatte skal i fællesskab styre de videregående uddannelser. De studerende skal have reel indflydelse på undervisningen.

På kort sigt skal SU gøres uafhængig af forældreindtægten og hæves kraftigt. På længere sigt skal man kunne modtage en egentlig uddannelsesløn som sikrer at man kan studere uden at optage lån eller have erhvervsarbejde.

4.7 KULTUR

Kultur er ikke kun teater, sport, musik osv. men også vores daglige arbejde, skole, fritid og familieliv og hvordan dette kædes sammen.

Ikke mindst i lyset af unionsudviklingen er det vigtigt at holde fast i, at national kultur og national selvstændighed hænger sammen.

Vi befinder os i en periode med opløsning i familier, kulturer, traditioner, i en periode med ustabile jobs og uddannelsesforløb.

Den opbrudsstemning vi befinder os i gør det svært at være menneske. Fakta er at mange børn lever i en usikker hverdag. En familie kan kun skabe energiske og ansvarlige mennesker, hvis der er opbakning fra det omkringliggende samfund. Denne opbakning foregår ikke mindst gennem kulturlivet.

Selvom verdenssituationen kan virke kaotisk/uoverskuelig, kan vi gennem kulturarbejde være med til at skabe sammenhæng og nye veje/løsninger. Lige nu lever der en masse aktiviteter isoleret og vi går glip af de erfaringer vi kunne give hinanden. F.eks. kunne medborgerhuse, biblioteker og skoler gå mere direkte ind i en formidling

og samling af folks behov og ideer, og gøre dem brugbare i rette sammenhænge. Dette gælder både for danske og fremmede kulturer. De rød-grønne mener:

- at kulturtilbudene skal være der, hvor man bor.

- at der skal være sammenhæng mellem fritid og arbejde/skole.

- at læge/sundheds væsen skal tættere på handlingssteder, så som sport - madlavning - hjem - fritid -arbejde.

- at tomme områder midlertidigt benyttes til folkelige aktiviteter.

- at der udvikles brugerstyrede aktivitetscentre.

Der må stilles statslige udviklingsmidler til rådighed for disse og andre folkelige kulturaktiviteter.

Det skal være gratis at låne bøger, musik og andre kulturfremmidlingsmaterialer på bibliotekerne. Det skal være gratis at benytte statens museer.

Både Danmarks Radio samt de ikke-reklamefinansierede lokal-TV og -radiostationer skal sikres i mediebildet og have et økonomisk fundament, således at disse mediers demokratiske funktion ikke kan anfægtes af kommercielle interesser.

Dansk TV forpligtes til at tage deres alsidighedskrav alvorligt på den måde, at de skal bringe en mere jævn fordeling af film og udsendelser fra østlande, Vesten, Asien, Afrika osv.

Der skal afsættes øgede bevilninger til professionel kunstnerisk aktivitet så som udsmykning, oplæsningsaftener, koncerter m.v. Enhedslisten går imod den stigende tendens til privat sponsorering. Vi støtter endelig at de professionelle kunstneres løn- og arbejdsvilkår forbedres.

4.8 KVINDE- OG KØNSPOLITIK

Enhedslisten - de rød grønne arbejder for kønnenes fælles frigørelse. Vi ønsker et samfund, hvor mænd og kvinder deler det nødvendige arbejde. Vi ønsker et samfund hvor alle har tid og energi til at deltage i samfundets beslutningsprocesser, hvor forbruget er baseret på en fornuftig økologisk produktion, hvor der er tid til at være sammen med familien og venner, hvordan enkelte har overskud til at dyrke sine interesser o.s.v. For at nå disse mål, er ligestilling ikke nok. Det er kun et lille skridt på vejen. I dagens Danmark er den formelle ligestilling mellem kvinder og mænd en realitet på langt de fleste områder, men alligevel er kvindernes stilling på arbejdsmarkedet - som helhed - blevet forringet og marginaliseret gennem firserne samtidig med at misforholdet mellem kvindernes deltagelse på arbejdsmarkedet og deres andel i beslutningsprocesserne bliver stadig mere iøjenfaldende. Hvorfor? Kvindernes udsatte position i krisetider har sammenhæng med kvindernes traditionelle arbejdsområder: husholdning og omsorg for gamle, syge og den opvoksende generation.

Den patriarkalske arbejdsdeling mellem kønnene, hvor kvindernes arbejde var en livsnødvendig og uadskillelig del af produktionen, er under kapitalismen blevet en slags hjælpefunktion for det egentlige, nemlig produktion af såkaldt nødvendige varer, d.v.s. varer der kan tjenes penge på. I det kapitalistiske samfund har kvindearbejdet derfor lavere status end mandearbejde. Et forhold, der yderligere skærpes af mændenes kamp for at bevare privilegier

både på arbejdspladserne og i hjemmet. Fattige kvinder har altid måttet arbejde for andre, men selvom det i dag er blevet normen, at alle kvinder har Lønarbejde, har det ikke ændret arbejdsgivernes interesse i at bruge kvinderne som billig arbejdskraft. For kapitalismen har kvindernes indtog på arbejdsmarkedet betydet stigende omsætning og profit. For kvinderne selv har lønarbejdet på den ene side virket frigørende, fordi de er blevet mere økonomisk uafhængige. På den anden side har dobbeltarbejdet på grund af mænds traditionelle fravær i husarbejdet begrænset kvindernes reelle mulighed for ligestilling med mændene.

Selvom stadig flere - især yngre - mænd påtager sig deres del af arbejdet og glæderne i hjemmet, er der lang vej igen, før kvinder og mænd tager en lige

stor del af ansvaret for det reproduktive arbejde. Mange kvinder søger at løse dobbeltarbejdskonflikten med deltid eller forældreorlov. Det er forståeligt, men den type problemløsninger er med til at fastholde kvindernes marginale stilling på arbejdsmarkedet, ligesom det stiller kvinder i en vanskelig situation, hvis (når) de bliver eneforsørgere.

Forældreorloven er en god løsning under forudsætning af, at mændene bruger den i samme udstrækning som kvinderne. I stedet for at kvinder går på deltid, når de er arbejdsmæssigt presset, skal løsningen være lavere arbejdstid for både mænd og kvinder. En anden væsentlig årsag til, at kvinder og mænd har ulige muligheder i lønarbejdet er, at de befinder sig forskellige steder på arbejdsmarkedet. Selvom der ikke længere findes fag og arbejdsfunktioner, der er

fuldstændigt domineret af den ene køn, går det generelt uendelig langsomt med at nedbryde det kønsopdelte arbejdsmarked.

Kvindefag og kvindearbejde er stadig karakteriseret ved lav løn, lav status og ringe selvstændighed, samt ved højt tempo og høj arbejdsløshed. Kvinder arbejder typisk indenfor det offentlige med rengøring, omsorg, undervisning o.lign. - altså arbejdsopgaver, som kvinder tidligere udførte gratis og i privat regi. Offentlige nedskæringer rammer derfor kvinder dobbelt hårdt - både som ansatte og brugere. I industrien arbejder kvinder typisk som ikke-faglærte med tempo- og rutinearbejde.

De er ofte de første, der ryger ved teknologisk rationalisering, ligesom deres dominans i sårbare industrier som f.eks. tekstil- og beklædningsbranchen, gør dem yderligere udsatte i kriseti-

der. Der er efterhånden ved at være lige mange mænd og kvinder tilmeldt arbejdsmarkedet, men den gradvise polarisering af samfundet i et a-, og et b- og et erhold rammer kvinder hårdere end mænd. Kvinder er overrepræsenterede blandt langtidsledige,

førtidspensionister, bistandsmodtagere og andre marginaliserede grupper. Stadig flere kvinder bliver således afhængige af forsørgelse fra en mand eller samfundet. Vi opnår ikke reel ligestilling på arbejdsmarkedet og i det øvrige samfund, før opsplitningen mellem „mandearbejde“ og „kvindearbejde“ er væk. Den forældede fagforeringsstruktur er med til at fastholde kønsopdelingen på arbejdspladserne.

Enhedslisten- de rød-grønnes krav om en generel nedsættelse af arbejdstiden til 30 timer, afspadsering af alt overarbejde og nej til alle begrænsninger i retten til understøttelse, er derfor også en forudsætning for de følgende kvinde- og kønspolitiske krav:- Faglig og lønmæssig opvurdering af kvindefagene og kvindearbejdet som en begyndelse til at fjerne skellene.

- Lønudligning fremfor individuelle løntillæg.

- Forbedring af kvinders muligheder for efteruddannelse.- Kønskvotering til poster i fagbevægelsen.- Flere, bedre og gratis daginstitutioner.

- Sikring af mænds deltagelse i barsels- og forældreorlov. Kravene er kun en beskeden start, der skal give mulighed for at vende udviklingen den rigtige vej.

EU OG KVINDERNE Borgerlige og socialdemokratiske kvindsagskvinder ynder at fremstille EU som kvindernes forbundsfælle. De henviser glade

til EUs ligestillingsdirektiver, der på en lang række områder kræver formel ligestilling for kvinder og mænd, samt på EUs forskellige ligestillingsinitiativer, der er sat i gang for at udanne og støtte unge, arbejdsløse og andre udsatte kvindegrupper i EU-landene.

Enhedslisten - de rød-grønne nøjes dog ikke med at skue hundene på hårene. Vi skelner mellem EUs officielle ligestillingspolitik og følgerne af EU-udviklingen, som har den stik modsatte virkning. Vi erkender, at EUs direktiver kan hjælpe kvinder, især i de katolske EU-lande, til at opnå formel ligestilling, flere år før de selv ville have kunnet gennemtvinge den.

Til gengæld kan selve EU-udviklingen - set i sammenhæng med den økonomiske krise - ikke undgå at påvirke kvinders liv i negativ retning, specielt i de EU-lande, hvor kvinderne har opnået mest. Udviklingen af det indre marked medfører - som følge af kravet om den frie bevægelighed - en gradvis harmonisering af EU-landenes afgiftspolitik. Dette vil nødvendigvis medføre et stort tab for den danske statskasse, som næppe kan undgå at medføre sociale nedskæringer, som vil ramme kvinder hårdere end mænd.

Da langr flere sociale udgifter i de øvrige EU-lande er privatiserede, f.eks. børneinstitutionsområdet og ældreområdet, vil dette nu også være med til at skabe en udvikling i samme retning her i landet.

En udvikling af EU med en monetarisk politik som det centrale vil naturligvis kun skærpe disse udviklingstendenser.

ØMUens krav om en stram penge- og finanspolitik vil iøvrigt også blokere for de sydeuropæiske og irske kvinders for-

bentninger om større ligestilling og frigørelse.

Derfor er kampen mod EU også kvindekamp.

5.0 STYRK DEN INTERNATIONALE SOLIDARITET

Den liberalistiske bølge, der fejer over verden skaber en uhyggelig social udstødning -og er kraftigt medvirkende til at skabe den globale ustabilitet, som de kapitalistiske stormagter svarer på med militarisme. De fattigste i den tredje verden betaler prisen for lokale elitors fejlslagne udviklingsstrategier, for verdensmarkedet ubønhørighed og for det nye imperialistiske felttog. I Østeuropa, i Latinamerika, i Afrika og Asien presser de multinationale selskaber og deres regeringer på for at fjerne barrierer for udbytningen af arbejdskraft og naturressourcer.

Men det er ikke kun i den tredje verden, at den nye globalisering uddyber kløften mellem rig og fattig. Sulten og de sociale opløsningstendenser i f.eks. Afrika, er ikke en isoleret tragedie, men »en effekt af en global logik«, som ingen region i verden er immun overfor. Den statslige beskyttelse mod denne logik er næsten blevet fjernet af dereguleringerne af kapitalmarkederne, af dannelsen af regionale økonomiske unioner såsom Den europæiske Union, NAFTA og af GATT.

Sociale opløsningstendenser i Harlem (hvor den gennemsnitlige levealder blandt sorte mænd er lavere end i Bangladesh) eller Washington DC (med den højeste morderate i verden) er til syvende og sidst ikke anderledes fænomener med andre årsager,

end dem man oplever i Luanda eller Monrovia: Efterhånden som den globale kapitalismes logik

De te fabula narratur! (Historien handler om dig!)

(Fra „Confronting the African

folder sig ud, vil der opstå flere Harlems og Washingtons over det hele. Faktisk passer Marx' advarsel, i forordet til den første tyske udgave af Kapitalen, meget godt til os, der lever i de „højtudviklede“ kapitalistiske lande i dag: „Skulle imidlertid den (europæiske eller amerikanske) læser farisæisk trække på skuldrene af de (afrikanske folks) forhold eller optimistisk berolige sig med, at det da langt fra står så dårligt til i (Europa eller USA), så må jeg tilråbe ham:

Tragedy" af Colin Leys i New Left Review nr.204,1994).

5.1 GATT

Den nye GATT-aftale skal ses som en del af storkapitalens offensiv. Det var først og fremmest de multinationale selskaber, der havde brug for en GATT-aftale. Takket være de kapitalistiske stormagters regeringer, er deres interesser blevet varetaget effektivt.

Aftalen tvinger en række fattige lande til liberaliseringer, der

kun kan forstærke polariseringen og uligheden. De få fordele, såsom ophævelse af multifiber-aftalen, som aftalen indeholder for en række nyindustrialiserede lande (f.eks. Brasilien, Indien), er omvendt højst hypotetiske. Historien om EU og bananerne, viser, at de kapitalistiske stormagter forbeholder sig retten til at blæse på GATT, når det er oportunt.

Enhedslisten siger nej til GATT-aftalen og vil i stedet arbejde for at forbedre mulighederne for perspektivrige regionale samarbejdsaftaler, der kan sikre den tredje verden den nødvendige beskyttelse mod verdensmarkedet.

Enhedslisten betragter grundlæggende den nye verdenshandelsorganisation, WTO (World Trade Organisation) som en udemokratisk organisation, der bør erstattes af en anden, mere regionalt funderet måde at regulere handel på.

WTO er et af flere instrumenter, som de multinationale selskaber kan bruge til at styre verdenshandlen til egen fordel. Tendensen er en nedbrydning af den tredje verdens beskyttede hjemmemarkeder uden tilsvarende åbninger i den rige verden.

Enhedslisten vil arbejde for at vende tendensen. Mindre industrialiserede lande skal både have retten til at beskytte sin egen produktion mod udkonkurrering og retten til adgang til de højtindustrialiserede landes markeder.

5.2 IMF (DEN INTERNATIONALE VALUTAFOND) OG VERDENSBANKEN

Det andet og vigtigste instrument til at påtvinge den tredje verden integration i verdensmarkedet er gælden. IMF og

Verdensbanken fik i firserne en sand renaissance og sætter i dag den politiske dagsorden i størstedelen af den tredje verden. Deres dagsorden er en ureguleret kapitalisme uden udviklingsperspektiver, der sætter hele samfund ind i opløsningsprocesser og uddyber kløften mellem rig og fattig.

Gælden bruges som politisk tvangsinstrument ved at især IMF tilbyder lettelser og forbedrede afbetalingsordninger i takt med at deres liberalistiske programmer gennemføres. Enhedslisten vil arbejde for det omvendte: At gælden helt skal slettes for lande, der sætter fattigdomsbekæmpelsen i højsædet ved at bryde med neoliberalismen. Desuden mener Enhedslisten, at IMF og Verdensbanken bør afvikles.

5,3 UDVIKLINGSBISTAND

Enhedslisten betragter det som en politisk og moralsk pligt at bidrage til at forbedre og forøge den danske udviklingsbistand. Men udviklingsbistand er ikke løsningen på den tredje verdens problemer. Ikke bare fordi de rige landes protektionisme og afdragene på gælden koster den tredje verden mere end det dobbelte af den samlede udviklingsbistand. Men først og fremmest fordi bekæmpelsen af fattigdom er et politisk problem, der skal løses af sociale og politiske bevægelser. De bevægelser findes overalt, og det er dem Enhedslisten vil støtte bistandspolitisk såvel som i bred udenrigspolitisk sammenhæng.

Deres dagsorden er et brud med den neoliberalistiske epoke. Et brud, der omfatter tilkæmpelsen af beskyttelse mod verdensmarkedet og mod udenlandske selskabers og regeringers rov-

drift, og af et reelt demokrati. Ikke den type formalistisk figenbladsdemokrati, som de rige landes eliter søger at fremme, men et demokrati, hvor den fattige befolkning har erobret de nødvendige redskaber til at tilkæmpe sig forbedringer.

Det kan være antiimperialistiske oprør, der retter sig mod et endegyldigt brud med al kolonialisme og afhængighed.

Enhedslisten kan ikke tilslutte sig den nye strategi for dansk udviklingsbistand. Den nyliberalistiske dominansbølge på globalt plan, har sat sine tydelige fingeraftryk på „Strategi for dansk udviklingspolitik frem mod år 2.000“.

I ministerens begrundelser for den nye strategi hedder det bl.a., at planen skal bidrage til tredjeverdenslandes integration i verdensmarkedet samt muliggøre tilbagebetaling af gæld. Det er Enhedslisten grundlæggende uenig i.

I stedet vil Enhedslisten arbejde for:

- at elementet af maskeret industristøtte helt fjernes fra budgettet,

- at midlerne, der skal overføres til IMF og Verdensbankens programmer i stedet anvendes som betingelsesløs støtte til regeringer, der ønsker at bekæmpe fattigdom og underudvikling og derfor er raget uklar med de internationale finansinstitutioner,

- at forøge mængden af midler, der går til sociale bevægelser, der søger at opbygge en styrke i den fattige befolkning til at gøre sig politisk gældende.

Udviklingsbistand skaber ofte nye afhængighedsmønstre uanset om dette er tilsigtet eller ej. Derfor lægger Enhedslisten vægt på ubetinget finansiel støtte.

- Enhedslisten opfatter EU's

støtte til IMF's neoliberalisme som aldeles urokkelig. Udviklingsbistand i EU-regi er bundet hårdt op på rige industrimagters ekspansionsstrategier, og Enhedslisten vil derfor arbejde for at den danske bistand, der kanaliseres gennem EU helt ophører. Enhedslisten ser kampen mod den europæiske unionsopbygning som en integreret del af kampen for en endelig afkolonisering.

- Enhedslisten tager afstand fra den høje prioritering, som befolkningsområdet har fået i den nye strategi. Den eneste måde, overbefolkning kan bekæmpes på er ved at bekæmpe fattigdom.

6.0 SIKKERHEDSPOLITIK OG „NY VERDENSORDEN“

„Ministeren havde gennemført en sikkerhedsforanstaltning, der fremkaldte megen usikkerhed i befolkningen, fordi den kunne opfattes som en trussel mod fjenden. Fjenden iværksatte en lignende sikkerhedsforanstaltning, der gjorde befolkningen endnu mere utryk. De mest utryk i begge lande gik i hver deres demonstrationstog, men alle med plakater hvorpå der stod: ‚Væk med sikkerhedsforans taln ingen. Da de sådes gik i samme ærinde, blev de begge anklaget for at gå fjendens ærinde og der blev truffet sikkerhedsforanstaltninger imod dem. Det vakte nogen indignation i begge lande, og de mest indignerede gik i demonstrationstog med skilte hvorpå der stod. Vi kræver demonstranterne sat i frihed. Demonstranterne blev derfor sat i fængsel, hvad der vakte nogen uro i befolkningen. Men i begge lande talte førsteministrene beroligende til folket: ‚Vi tvivler ikke på demonstranternes gode vilje, sag-

de de begge på hvert sit sprog, men den gode vilje er ikke nok, hvis den onde vilje behersker verden. Vi, som selv hersker over en lille del af verden, må desværre holde os til de ubehagelige realiteter, "

Villy Sørensen i sin lille bog "De mange og De enkelte, og andre små historier".

Der var mange som håbede at med Sovjetunionens sammenbrud og den kolde krigs ophør ville der blæse nye vinde på kloden. Hvad ville være mere naturligt end at skrotte NATO i denne situation. Markedskræfterne havde fået overtaget i Østeuropa, kapitalismen havde sejret som økonomisk/politisk system globalt set.

Nu måtte det da være muligt at nedruste, at bruge den såkaldte »fredsdividende« til at sætte ind overfor klodens uligheder og konflikter.

Men efter Golfkrigen, konflikterne i det tidl. Jugoslavien, Somalia, den sociale og økonomiske nedtur i Østeuropa, den stigende ødelæggelse af det sociale miljø, udplynningen af naturen kombineret med den fortsatte jagt på kapitalistisk vækst, er det oplagt, at sådan tænker den vestlige verden ikke.

I en situation hvor det alvorligste sikkerhedsproblem er af økonomisk og social karakter, fastholder Vesteuropa og USA den ulige fordeling af verdens goder, fastholder det ulige handelsforhold mellem Vesten og de fattigste lande i den 3. Verden.

Som u-landsforskeren Mahbub ul Haq siger: Hvad er der blevet af de 935 milliarder dollars som er sparet på militærbudgetterne verden over siden 1987?

Hvor er den såkaldte »fredsdividende« blev af?

6.1 NATO OG WEU - VESTENS SVAR PÅ GLOBALE PROBLEMER

Vesteuropa's og USA's svar på disse problemer har været at omstrukturere NATO og WEU, så de svarer til de nye udfordringer som de regner med kan opstå.

"På længere sigt vil den største udfordring til Europas sikkerhed formodentlig komme fra i første række de dele af den 3. Verden, som grænser op til Europa. Våbenspredning, islamisk fundamentalisme, befolkningsekspllosion, fattigdomskløften mellem Nord og Syd, det heraf afledte emigrationspres fra Europas nærområder (Nordafrika og Mellemøsten), samt miljømæssige trusler vil i denne sammenhæng være centrale problemstillinger" - skriver det danske Udvalget vedrørende Forsvarets Udvikling i sin rapport fra 1992.

Det er i det lys man skal se oprettelsen af Den internationale Brigade. Denne styrke på 4.500 mand, som skal være oprettet senest i 1996, skal kunne sættes ind på foranledning af FN og NATO, og, hvis vi senere melder os ind i WEU, så også i denne sammenhæng.

Fremover vil der ske en omlægning af den vestlige verdens forsvarsstyrker og beredskab. Nu er atomstrategien overfor NATO og Warszawapagten ikke længere aktuel, og der er heller ikke længere brug for de enorme hærstyrker til opgøret med kommunismen.

Nu er der brug for mindre, mobile men højteknologisk udrustede styrker som hurtigt kan sættes ind i de områder i den 3. Verden og Europas periferi som er af strategisk betydning for Vesteuropa og USA.

WEU - Vestunionen - er tænkt som EU's militære dimension. Ligesom EU bruger sin økonomiske og politiske magt til at få sin vilje overfor omverdenen, er det meningen WEU skal bruges som det militære instrument.

De modsætninger som eksisterede mellem EU og USA og indenfor EU-landene om prioriteringen af WEU og NATO, er nu blevet løst med det samarbejde som blev vedtaget i begyndelsen af 1994 mellem de to militære organisationer.

WEU opfattes nu som den europæiske søjle indenfor NATO. Der lægges op til at det er et politisk spørgsmål om hvilke styrker og hvilken del af den vestlige alliance som skal sættes ind i det konkrete tilfælde.

Samtidig lægger både NATO og WEU op til at deres styrker kan bruges af FN.

6.2 RUSLAND, ØSTEUROPA OG NATO

I stedet for at nedlægge NATO og sammen med de østeuropæiske lande begynde forfra og udvikle en fælles sikkerhedspolitik for alle europæiske lande, prøver NATO at presse de østeuropæiske lande ind i nogle politiske, økonomiske og militære samarbejdsformer, hvor præmisserne er lagt af Vesten.

Enhedslisten er af den opfattelse at Vesten er ved at forspilde en historisk chance for at udvikle en fælles sikkerhedspolitik som ikke hviler på én magtbloks dominans over andre lande.

Den vestlige verden greb aldrig for alvor den chance som tidl. præsident Gorbatsjov kom med for en omfattende afrustning og afspænding samt opløsningen af det gamle Warszawapagt-system domineret af Sovjetunionen. Den vestlige verden

var primært interesseret i i en demontering af de østlige systemer og Sovjetunionens dominans over Østeuropa, for derigennem at arbejde på en genoprettelse af et politisk-økonomisk system i Østeuropa som kunne integreres i det globale kapitalistiske verdensmarked.

Den accepterende politik som først en præsident Gorbatsjov og nu en præsident Jeltsin fører overfor Vesten kan i sidste ende føre til en ny form for kold krig, da Vesten udnytter den ændrede magtbalance til at påtvinge både Østeuropa og Rusland NATO's præmisser.

I forhold til de østeuropæiske lande og Rusland har holdningen været at de kunne få lov til at tilslutte sig »Partnerskab for Fred«. Diskussionen indenfor NATO har gået på hvordan man kunne lave en aftale med de østeuropæiske lande og samtidig få Rusland med i en ordning, uden at NATO gav indrømmelser af strategisk karakter. Det er lykkedes. Rusland og de østeuropæiske lande har nu skrevet under. Rusland har fået tilsagn om konsultation i vigtige spørgsmål som vedrører Rusland og de østeuropæiske lande har via medlemskabet fået en vis politisk opbakning i forhold til deres frygt for at blive domineret af Rusland.

Danmark har under en socialdemokratisk-ledet regering været i offensiven overfor Rusland/Østeuropa. Specielt i forhold til det baltiske område. Forsvarsminister Hans Hækkerup har direkte udtalt at hvis der forbliver russiske soldater i nogen af de baltiske lande er det ensbetydende med en ny kold krig!

Enhedslisten støtter selvfølgelig baltisk selvstændighed, men der er et spring fra dette, og så køre det baltiske område ind i

NATO-sammenhængen uafhængigt af overordnede sikkerhedspolitiske løsninger som tager hensyn til Rusland og som afhænger af en sikring af det russiske mindretals demokratiske rettigheder i de baltiske lande.

Desuden har Hans Hækkerup udtalt at hvis Ukraine - med landets atomvåben in mente - bliver afhængig af Rusland "vil det ændre hele ligningen i Europa".

Disse udtalelser sammen med den offensive måde som samme socialdemokratiske forsvarsminister har brugt konflikten i det tidl. Jugoslavien til at lancere en langt mere offensiv dansk forsvars- og militærpolitik er en klar socialdemokratisk ændring af den socialdemokratiske sikkerhedspolitiske opfattelse.

Ikke sært at den amerikanske ambassadør i Danmark har rost Danmark for dets offensive politik i forhold til det baltiske område.

De østeuropæiske lande som har søgt om medlemskab af NATO - men i første omgang fået »Partnerskab for fred« - vil på længere sigt være tvunget til en modernisering af deres militære styrker, ellers har de ikke en chance for at kunne tilsluttes NATO's militære struktur.

Dermed sættes der en ny om- og oprustning igang som Enhedslisten på det stærkeste advarer imod. At der på sigt skal oprustes for at kunne blive medlem af en forsvarspagt, NATO, som ikke længere har nogen østeuropæisk fjende at forsvare sig imod, nærmer sig det absurde og viser tydeligt manglen på politisk og militær nytænkning i Vesten.

Den frygt som de østeuropæiske lande har overfor Rusland som stormagt i området skal ikke løses ved en tilknytning til NATO. Rusland vil uundgåeligt

opfatte dette som NATO's inddæmning af Rusland, og dermed har vi så en ny kold krig igang.

I stedet vil Enhedslisten pege på en styrkelse af og udvikling af CSCE som et bedre svar på de sikkerhedsproblemer som de europæiske lande har.

Enhedslisten mener den bedste sikkerhedspolitik består i afspænding, nedrustning, demokrati, konfliktforebyggelse og økonomisk og social udvikling. Derfor bør de militære alliancer NATO og WEU nedlægges og pengene og de politiske ressourcer bruges til en styrkelse af det forebyggende arbejde gennem CSCE i stedet for - som det er tilfældet for øjeblikket - at underordne CSCE den militære dagsorden.

Den nuværende omlægning af de militære styrker indenfor NATO og WEU er skabt for at sikre den vestlige verdens interesser. Den militære interventions evne er rettet mod de områder og konflikter som kunne true den nuværende verdensordens ro og stabilitet.

Enhedslisten mener dette er en kortsigtet vestlige politik, som ikke løser op for de globale økonomiske og sociale problemer som skaber den globale usikkerhed.

Dermed ender NATO og WEU med - endnu engang - at blive den kapitalistiske verdens selvopfyldende svar på regionale og nationale konflikter og deres militære undertrykkelse.

6.3 NY DANSK SIKKERHEDSPOLITIK

På denne baggrund ønsker Enhedslisten en ny dansk sikkerheds- og forsvarspolitik. De nuværende folketingspartier vil forhandle nyt forsvarsforlig og

støtter Den. danske Brigade. Enhedslisten vender sig mod denne tro på militære midler. Idag bør sikkerhedspolitik først og fremmest være et spørgsmål om handels- og bistandspolitik. Vores sikkerhed i fremtiden afhænger af, om vi her og nu vil hjælpe Østeuropa og Afrika med at løse deres problemer. Ellers bliver det også vores problemer, og så vil militære midler ikke hjælpe! Derfor må vi nedruste og f.eks. bruge militær-pengene til at op-

bygge en ny miljøvenlig energiforsyning i Østeuropa, så de farlige atomkraftværker kan nedlægges.

SF stemte sidste år for oprettelsen af den internationale danske brigade, der er en del af NATO's Hurtige Reaktionsstyrker, dvs. selve kernen i NATOs offensive militære apparat. Og SF udsendte i foråret signaler om, at partiet er rede til at gå med i et forsvarsforlig uden at stille ufravigelige krav om nedrustning.

Enhedslisten vil istedet stille en række klare nedrustningsforslag:

1) I 1996 skal EU-landene igen forhandle om traktat-ændringer. Her vil en række lande presse på for at videreudvikle Unionens sikkerhedspolitik og skabe en EU-hær.

Frankrig, Tyskland, Belgien og Spanien har allerede opstillet et "Eurokorps", som er forløberen for EU-hæren. Enhedslisten vil forsøge at skabe et folketingsflertal imod dansk deltagelse - og mod en ny Unionstraktat som helhed. Vi vil opfordre Socialdemokratiet, SF og de radikale til at opsigte det såkaldte nationale kompromis og istedet gå sammen med unionsmodstanderne. Hvis der alligevel gennemføres en ny traktat vil vi under alle omstændigheder kræve, at den sendes til folkeafstemning her i Danmark.

2) Vi vil foreslå, at Danmark træder helt ud af Vestunionen (WEU), hvor Danmark idag deltager som observatør. Denne vesteuropæiske militær-organisation er idag EU's "militære arm" og har også et tæt samarbejde med NATO.

3) Enhedslisten mener, at NATO burde være nedlagt sammen med Warszawapagten. Vi ønsker Danmark ud af NATO. Som et første skridt vil vi foreslå, at alle danske militærenheder trækkes ud af NATO's Hurtige Reaktionsstyrker. Og vi vil foreslå, at NATO, EU og WEU ikke fremover må deltage i FN-aktioner. FN er i alt for høj grad blevet et redskab for de vestlige stormagter og mister dermed sin globale troværdighed.

4) Istedet for et nyt forsvarsforlig med Socialdemokratiet og de borgerlige vil Enhedslisten arbejde for at skabe flertal i folke-

tinget for følgende konkrete nedrustningsskridt:

a) Øjeblikkelig stop for våbenanskaffelser og indkøb af nye våbensystemer (f. eks nye kampfly, nye tanks osv.). Disse penge overføres til fredelige formål (international bistand mv.)-

b) Nedskæringer i det eksisterende militær.

c) Stop for dansk deltagelse i NATOs militærplanlægning, øvelser mv.

d) Politisk kontrol med og omfattende nedskæringer i de hemmelige efterretningstjenester.

7.0 NEJ TIL EURO-PÆ ISK UNION -JA TIL SAMARBEJDE

Enhedslisten - de rød-grønne

er modstandere af EU og Danmark's fortsatte integrering i unionen.

EU's økonomiske formål er vækst gennem at fjerne hindringerne for kapitalens, varenes og arbejdskraftens frie bevægelighed. Det blev senest bekræftet i kommissionens hvidbog, som sætter vækst, konkurrence og beskæftigelse - i nævnte rækkefølge - i højsædet. Miljøet er helt underprioriteret t. Samtidig har Maastricht-traktaten fastlagt prisstabilitet som det overordnede hensyn for EU's kommende centralbank.

Politisk ønsker EU at blive en ny europæisk stormagt, der kan konkurrere med andre stormagter og sætte sine interesser igennem såvel i Europa som på verdensplan. Til dette formål ønsker man at EU skal have større magt på bekostning af de enkelte medlemslande og integrere

Vestunionen (WEU) som unionens militære arm.

Denne politik vil uværgeligt føre til øget arbejdsløshed, fordi de enkelte landes økonomier og samfundsforhold er alt for forskellige til, at man kan føre den samme politik. Et forhold som forværres yderligere når prisstabilitet eller inflationsbekæmpelse er hovedmålsætningen i finanspolitikken. Den vil føre til øget individualisering i stedet for solidaritet, fordi folk tvinges til at konkurrere på lav løn for at sikre sig arbejde. Og den vil føre til centralisering af magten og mindske de små landes indflydelse. Hermed skaber man grobund for voksende utilfredshed og konflikter.

Vi vil en politik, hvor det er de menneskelige behov og hensynet til naturen, der er udgangspunktet. For os er kampen mod arbejdsløsheden og for en økolo-

gisk bæredygtig udvikling de centrale elementer i en økonomisk politik.

Vi går ind for at udvide demokratiet, så folk får mere direkte indflydelse på deres egen hverdag. Og vi er modstandere af stormagters - eller unioners - imperialistiske eventyr, hvor man søger at påtvinge andre lande sine interesser. Disse målsætninger er i direkte modstrid med hele EU's virke. Derfor tror vi ikke på EU kan demokratiseres.

SF's påstand om, at der med Edinburgh-afgørelsen var skabt „et helt andet Europa“ har vist sig at være den illusion, de Rød-Grønne hele tiden har sagt det var. Således sætter regeringen en ære i at overholde ØMU's 2. fase, der er forberedelsen til den 3. - den fælles mønt. Den har støttet forslaget om at gøre WEU til NATO's europæiske søjle, så det vil være „naturligt“ at Danmark bliver medlem af WEU efter EU-regerings-konferencen i 1996, hvor WEU's status som EU's militære arm bekræftes. Og regeringen forbereder Danmark's optagelse i Schengen, det overstatslige politisamarbejde, der tillader andre landes politistyrker at forfølge og anholde folk på dansk grund efter eget forgodtbefindende. På bare 11/2 år er det lykkedes skiftende regeringer at undergrave de forbedringer, som det ovenikøbet først efter to afstemninger lykkedes at få et lille flertal af danskere til at stemme ja til. Unionsprocessen er i gang og Danmark deltager fuldt ud heri.

Resultatet af EU-parlamentsvalget i juni var glædeligt. Dels fordi de mest unionsivrige partier, CD og Venstre, samlet mandtmæssigt gik tilbage, men især fordi unionsmodstanderne fik en betydelig øget vælgeropbak-

ning, selvom den ikke gav sig udtryk i flere mandater.

Valget viste tillige at Socialdemokratiet's taktik med ikke at ville forholde sig til unionsudviklingen er en blindgyde.

Folk ønsker en klar forholden sig til unionsudviklingen og folk ønsker et klart svar fra politikerne inden regeringskonferencen i 1996. Med stor sandsynlighed bliver det den nyvalgte Folketing, som skal vælge Danmark's politiske forhandlere til denne konference. Derfor er det kommende valg også et EU-valg.

I resten af EU-landene viste valget flere tendenser. Den fortsat meget lave stemmedeltagelse afslørede folks manglende engagement i sagen og manglende tiltro til, at de har en reel indflydelse på EU. I flere lande stemte folk „nationalt“. De stemte mere mod den siddende regering end for EU. Og endelig er der generelt kommet flere modstandere af EU-udviklingen ind i parlamentet.

Enhedslisten - de Rød-Grønne har en klar politik på EU og unionsudviklingen. Vi ønsker en opløsning af EU, eller en dansk løsrivelse som et skridt på vejen mod EU's opløsning og en handelsaftale istedet.

Vi ønsker et europæisk samarbejde til gavn for mennesker og miljø.

Derfor foreslår vi regionale eller europæiske samarbejdsfora som er indrettet efter de problemer, de skal løse.

Som et eksempel foreslår vi et Østersøråd til at tackle de store miljømæssige problemer i og omkring Østersøen. De kan kun løses gennem et direkte samarbejde landene imellem - ikke ved at man har en ikke særlig interesseret 3. part, som EU, til at forhandle for nogle af landene.

Vi ønsker, at det sikkerheds-

og nedrustningspolitiske samarbejde, CSCE, udbygges til det fælles europæiske sikkerhedspolitiske samarbejde - i modsætning til nu hvor EU og dermed EU-landene sylter det.

Vi ved godt, at på nogle områder er det nødvendigt med forpligtende mellemstatslige aftaler såsom omkring miljø, men betingelserne må være, at der er tale om minimumsregler, så de enkelte lande frit kan lave skrappe regler.

Udover det formelle samarbejde landene imellem, mener vi, at græsrodsarbejde på europæisk plan i meget højere grad bør støttes og opmuntres. Kun en direkte udbygning af de mellemfolkelige initiativer kan forbedre det europæiske samarbejde og forebygge de voksende tendenser til racisme.

Enhedslisten - de Rød-Grønne er en socialistisk liste. Vi er samtidig det eneste opstillingsberettigede parti, der er konsekvente unionsmodstandere.

For os er unionsmodstanden en integreret del af vores samlede politik.

8.0 RØDT OG GRØNT DEMOKRATI

Vi accepterer ikke at demokratiet forsvinder. Den igangværende udvikling med et stadig mere afmægtigt folketing og en stærkere og stærkere EU, helt uden for demokratisk kontrol er dødsensfarlig. Vi ønsker folkestyre.

Vi vil have et nyt og udvidet demokrati i samfundet:

Spærregrensen skal afskaffes til folketinget og der skal være mulighed for at lave valgforbund. Alle der har fast arbejds- og opholdstilladelse i Danmark

skal have stemmeret (dvs. efter 2 år). Danskere der er bosiddende i andre lande og som betaler deres skat der har ikke stemmeret i Danmark.

Vi vil afskaffe hjemmeværnet og stoppe for nogle danskeres private krigslege. Hjemmeværnet er reelt en trussel mod de danske borgere til daglig i form af den vilkårlighed, hvormed de „rekrutterer“ våbenbærere og i konfliktsituationer, som håndlangere for den herskende klasse. PET og FET skal afskaffes og det skal sikres at politiet kun „løser“ opgaver, der ligger inden for almindelig straffelov.

Der skal være et øget forbrugerdemokrati, med udvidede rettigheder til forbrugerrådet. Desuden skal der oprettes et landsdækkende miljøråd, med lokale afdelinger i alle amter. Dette råd skal rumme folkevalgte og repræsentanter fra forskellige miljøbevægelser/organisationer. Miljørådet skal have tilknyttet faglig ekspertise - som de selv kan ansætte og fyre. Under miljørådet skal der også være et landsdækkende civilt beredskab - det nuværende civilforsvar m.v. kan udgøre den mandskabsmæssige grundstamme i dette civile beredskab.

Demokratiet i lokalsamfundet skal udvides. Der skal sikres mulighed for oprettelse af lokalråd i kommunerne. Som en begyndelse bør der være lokalråd for hver 10.000 indbyggere i de større byer og i hver by over 2000 indbyggere i de mindre kommuner. Kommunerne skal have en øget ansvarlighed i forhold til sikring af en miljørigtig produktion. Kommunerne skal også gå foran når det drejer sig om udvidelse af demokratiet i de lokale institutioner. Desuden skal kommunerne gå foran når det drejer sig om udvidelse af demokratiet i de

virksomheder, som kommunen støtter eller er initiativtager til.

8.1 DEMOKRATI OG SIKKERHED PÅ ARBEJDSPLADSERNE

De ansattes indflydelse på produktion og arbejdsmiljø skal styrkes.

Manglende indflydelse, hurtig nedslidning og arbejdsulykker ses i alt for ringe grad på den enkelte virksomheds regnskab. Det er de ansatte og samfundet, der betaler prisen. Dette må ændres.

Den bedste sikring af arbejdsmiljøet er miljøbevidste og agtpågivende ansatte, der har den fornødne viden, sammenhold og tryghed til at sige fra, når helbredet er truet.

Styrk arbejdsmiljøet

Det indre og ydre arbejdsmiljø trænger til en gennemgribende forbedring og arbejdsmiljøhensyn må ikke vige for produktions-hensyn. Arbejdsgiverne må under strafansvar dokumentere, at produkter og arbejdsgange ikke nedbryder arbejderne sundhed og trivsel. Ved arbejdsmiljøskader med hel eller delvis invalidering til følge må arbejdsgiveren - og ikke den skadelidte - pålægges bevisbyrden. Ved lovovertrædelse skal arbejdsgiveren udbetale fuld erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, samt erstatning for svie og smerte.

En effektiv kamp for forbedring af arbejdsmiljø må bygge på arbejderne fri aktionsret, når dårligt miljø truer liv, ære og velfærd. Sikkerhedsrepræsentanterne må udstyres med beføjelser til at stoppe farlig eller faretruende produktion. Arbejdsmiljøforskningen må udvikles, og Arbejdstilsynet udbygges og tilføres flere midler.

Der må sikres de ansatte reelle og praktiske muligheder for indsigt og indflydelse gennem minimumsregler for:

- Afholdelse af møder i arbejdstiden.

- Tid til uddannelse af tillids- og sikkerhedsrepræsentanter.

- Ressourcer til skriftlig og mundtlig dialog mellem de ansatte og deres valgte repræsentanter.

Derudover skal der lovgives således at:

Sikkerhedsrepræsentanter får beføjelser til at stoppe faretruende produktion.

- Arbejdsnedlæggelser forårsaget af trusler imod helbredet ikke kan straffes.

- Valgte tillids- og sikkerhedsrepræsentanter ikke kan flyttes eller fyres imod de ansattes vilje.

- De ansatte sikres ret til at inddrage repræsentanter fra deres organisationer i forhandlinger, når de finder det påkrævet.

- Medarbejderrepræsentanter i sel-skabsbestyrelser skal have tilbage-meldelsesret til dem, der har valgt dem.

- Enhver arbejdsplads er generelt åben for personer som de ansatte har indbudt.

Derudover foreslår vi:

- Reel indsigt i investeringer, indførelse af nye produkter og ny teknologi.

- Vetoret til de ansatte overfor ændringer, der kan forringe arbejdsforhold.

Arbejdstilsynet skal styrkes. Kontrol og sanktioner skal skærpes således, at det ikke kan betales sig at lade produktionshensyn gå forud for hensynet til de ansattes trivsel og helbred.

Ansættelsestryghed

Den nuværende varslingslov skal erstattes af en ny lovgivning. Denne skal bl.a. indeholde følgende:

Ved virksomhedslukninger/-indskrænkninger skal virksomheden være forpligtet til at inddrage de lokale myndigheder og fagforeninger senest tre måneder før. For virksomheder med over 50 ansatte skal det ske senest seks måneder før. Formålet er:

a. At fremlægge regnskaber, budgetter og investeringsplaner.

b. At undersøge virksomhedens overlevelsesmuligheder.

c. At undersøge muligheder og fremskaffe tilbud til berørte ansatte.

- Ved afskedigelser, hvor begrundelsen er arbejdsmangel, skal arbejdsgiveren være forpligtet til at tilbyde gensættelse, for så vidt der igen bliver arbejde indenfor et år.

Individuelle afskedigelser som følge af personlige forhold må normalt ikke foregå uden tre forudgående advarsler indenfor et år, hvoraf de sidste to skal være skriftlige.

- Tillidsrepræsentanten skal inddrages ved skriftlige advarsler og afskedigelser.

- En afskedigelse skal altid være skriftligt begrundet med angivelse af, hvilke ankenmuligheder vedkommende har.

- Bevisbyrden for individuelle og kollektive afskedigelser skal ligge hos arbejdsgiveren.

- Opsigelsesvarslerne skal forbedres.

Omskoling/efteruddannelse

skal indregnes i omkostningerne ved produktionsomlægninger.

- Før afskedigelse begrundet i manglende kvalifikationer skal omplacering eller efteruddannelse af den pågældende være forsøgt.

Skærpede økonomiske sanktioner skal indføres overfor virksomheder, der overtræder de fastlagte regler.

- Afskedigelser skal være ugyldige, hvis reglerne ikke er fulgt.

- Ved usaglige afskedigelser skal der være mulighed for erstatning med op til 48 månedslønninger.

Orlovsmuligheder

Mulighederne for orlov skal forbedres således, at de ansatte har lyst til at prøve noget nyt eller har sparet op til et sabbatår kan gøre dette uden frygt for at skulle forlade arbejdsmarkedet for evigt.

Organisationspligt og frihed for den enkelte

Lov nr. 285 af 9. juni 1982 om beskyttelse af ansatte, der ikke vil betale fagforeningskontingent skal afskaffes. Ingen gruppe af ansatte skal tvinges til at arbejde sammen med uorganiserede eller pseudoorganiserede. Den enkelte ansattes frihed overfor en arbejdsgiver eksisterer ikke uden et fagligt sammenhold.

Løn- og overenskomstforhold

Gennem EU og internationale

arbejdsgiverorganisationer søger man at indføre nye arbejdstids- og lønsystemer, en ny type EU-overenskomster. Der skal skabes løntryk på tværs af landegrænserne på baggrund af arbejdskraftens fri bevægelighed. Denne udvikling rummer en stor trussel. Arbejde i Danmark må udføres som minimum på grundlag af danske overenskomster.

Alle aftaler og overenskomster på arbejdsmarkedet må indgås på kollektivt grundlag og på basis af respekt for den frie forhandlings- og strejkeret. Også på de enkelte arbejdspladser må vi fastholde retten til kollektiv lønfastsættelse. Forsøg på at basere lønnen på individuelle kvaliteter eller gennem de såkaldte 'lokal-lønspuljer' må afvises.

Klubberne på arbejdspladserne og de lokale fagforeninger er fagbevægelsens ryggrad. Demokratiet i fagbevægelsen må styrkes. Fagbevægelsen må bygge på medlemmerne og danne ramme for fællesskabet mellem de arbejdende og arbejdsløse.

Sammenkædnings- og 35%-reglen afskaffes. Forligsinstitutionen og arbejdsretten nedlægges. Statsmagtens begrænsning af fagbevægelsens kampmuligheder er et anslag mod de demokratiske rettigheder.

Rød-grøn i 90'erne

9.0 ENHEDSLISTEN I FOLKETINGET

Enhedslisten ønsker en samling til venstre i Folketinget. Vi ønsker at samarbejde med både SF og Socialdemokratiet. Vi ønsker et brud med den borgerlige politik.

Enhedslisten vil i folketinget stemme for enhver forbedring ethvert skridt, lille eller stort i den rigtige retning. Og vi vil stemme imod enhver forringelse.

Vi går ind for fuld offentlighed og stop for hemmelighedskræmmeri i alle sager af offentlig interesse, f.eks. militære forhold, EF-forhandlinger, Nordsøkontrakter med DUC, virksomheders forening, de hemmelige efterretningstjenester o.s.v. Vores princip er, at alt skal frem i lyset. På Christiansborg vil vi modarbejde korridorpolitik og

arbejde for at politiske forhandlinger foregår for åbent tæppe.

Vi vil uafhængigt og kritisk uanset hvem der har regeringsmagten bruge vores pladser i folketinget til at kæmpe for retssikkerheden, menneskerettigheder og lighed for loven - mod korruption, magtmisbrug, private profitinteresser eller skrankepaver.

Samtidig vil vi konsekvent arbejde for røde og grønne mål. Socialdemokratiet og SF har i høj grad behov for et pres og en inspiration fra venstre. Erfaringerne viser, at hvis dette mangler, så glider de for nemt mod højre.

Enhedslisten vil pege på, at Socialdemokratiet som det største arbejderparti bliver leder af de kommende regeringsforhandlinger. Men vi ønsker ikke at støtte et samarbejde hen over midten og vi vil fraråde Socialdemokratiet at danne regering sammen med borgerlige partier. En sådan regering kan ikke reg-

ne med vore støtte ved tillids- eller finanslovsafstemninger.

Hvis S, SF og Enhedslisten opnår flertal, vil vi aktivt bruge vores kræfter på at sikre, at dette flertal bruges til gennemførelse af røde og grønne forslag.

Vi foreslår en rød finanslov, så kapitalindkomster, profitter m.v. beskattes fuldt ud og mindst med ligeså høj en procentsats som lønindkomster. En skattereform med større progression og højere skattefri bundgrænse. Bedre refusioner til kommunerne i forbindelse med sociale udgifter og progression i kommuneskatten.

Vi ønsker under alle omstændigheder at genskabe og styrke et sikkerhedspolitisk, et grønt og et socialt flertal.

Enhedslisten ønsker ikke på de nuværende betingelser selv at indgå i en regering. Det vil forudsætte et brud med EU og NATO samt en plan for dansk afrustning. Vi anser det for helt afgørende, at der i folketinget findes en gruppe, som til hver en tid helt uafhængigt af regeringsmagten kan repræsentere NATO- og EU-modstanden.

Vi foreslår at der oprettes et kontaktudvalg mellem SD, SF og Enhedslisten, som kan danne baggrund for en SD-ledet regering eller koordinere indsatsen i oppositionen. Kontaktudvalget skal ikke bruges til lukkede korridorforhandlinger, men skal tværtimod som en af sine opgaver have at informere om forhandlingerne og skabe debat om det røde, grønne og demokratiske flertals politik. Ved forhandlinger om større forlig vil Enhedslisten kræve rimelig tid til at diskutere sagerne med alle berørte. Afgørelse om vores deltagelse i forlig træffes i Enhedslistens bestyrelse.